

GEORGE ANCA

SPIRITUL INDIEI

În recunoaștere românească

SEMĂNĂTORUL
Editura online - decembrie 2010

George Anca

SPIRITUL INDIEI

În recunoaștere românească

INDIANISTICĂ ROMANEASCA

Colocviu

În legătură cu un colocviu - Indianiști români de ieri și de azi (27 aprilie 2010, ora 17, str. J.L. Calderon 39), am adresat întrebarea: ce reprezintă pentru D-stră indianistica/indologia românească? Am primit răspunsuri „scurte” - singura modalitate de a mă apropia și de a înțelege textele sacre ale unei mari culturi (Veronica Anghelescu); necesitatea recunoașterii apropierii, similitudinii între culturi (în stadii diferite) (Crina Bocșan); suntem atât de puțini...și atât de imprastați....care pe unde am apucat și apucăm! (Florina Dobre-Brat); titlul comunicării mele ar trebui să fie altul "Un proiect internațional al noului Centru de Studii Eurasiatice și Afroasiatice" (Julieta Rotaru); despre limba romani și originea ei indiană ar putea vorbi mult mai bine decât mine dl. prof. univ. dr. Gheorghe Sarau (Delia Gligore); m-am dus și i-am spus (lui Gandhi) ce "minuni" fac eu cu India mea....(Mihaela Gligor). Fragmente din răspunsuri „lungi”:

Nicolae Georgescu:

Indianistica/indologia românească reprezintă pentru mine, pe scurt, regăsirea latinității noastre în indoeuropeană, alături de marile popoare care au adus pe lume instituția istoriei. Istorie a fost și înainte de indo-europeni, egiptenii au trăit, de pildă, câteva mii de ani înaintea indoeuropenilor, dar nu s-a gândit nimeni să o povesească în timp, ca Herodot, de la cauze la efecte, și mai ales să o cânte, ca Homer.

Indianistica la noi a mai însemnat regăsirea atâtor și atâtor cuvinte, mituri, stări de spirit, chiar obiceiuri, mentalități. Și noi, valahii, jurăm pe Olt - așa cum indienii jură pe Bengali, de pildă.

Mircea Handoca:

Preocupările mele eliadesti m-au apropiat de indianistica la începutul deceniului al 8 lea, când am publicat un articol valorificând afinitățile elective dintre India și Mircea Eliade, desigur, o încercare de amator, nefamiliarizat cu semnificatia și profunzimea notiunilor și cunoștințelor de indianistica.

Cartea lui Sergiu Al George <<Arhaic și universal>> apărută în toamna anului 1981 mi-a dezvăluit noi taine ale prezentei "continentului" indian în conștiința culturală românească (Brancuși, Eminescu, Blaga, Eliade)

O altă etapă în înțelegerea indianismului românesc l-a constituit pentru mine lectura monumentalei ediții din Operele lui Eminescu. La cel de-al paisprezecelea tom am zăbovit îndelung. Aici se află reprodus facsimilul a trei manuscrise eminesciene conținând traducerea autografa a Gramaticii limbii sanscrite de Franz Bopp. Cele 220 de pagini talmăcite în românește de poet sunt urmate de alte 70 ale glosarului comparativ, unde traduceri germane ale autorului le sunt adăugate echivalentul în română, note și adnotări ale lui Eminescu. Comentariile Amithei Bhose, la obiect, ne oferă cele mai competente și utile informații și interpretări. Indianistica românească înseamnă pentru mine și cele trei cărți ale lui Mircea Itru, și volumele lui Vasile Andru și eseurile de indoeminescologie ale lui George Anca, eruditele studii ale lui Liviu Bordan, și recentul jurnal din India al Mihaelei Gligor, alături de altele jurnale de călătorie, ce ne aduc aproape nu doar parfumul exotic al Indiei, ci și câte ceva din sufletul "Indiei eterne"

Doina Severin-Boriceanu:

Am devoțione pentru cei morți în războaie sau pe pragul casei mele, pentru arborele trântit de țapinar, pentru *regăsiri*... Iar când citesc orice, dar Orice Despre India, practic o Reală Regăsire. Tânjesc după asta, mă las cotropită de ceea ce-mi aduc sub nas pasiunii indianismului și chiar cred că vibrez cu ei, respir cu ei, rând după rând, nerăbdarea mă face să înghit lacomă *ofertele* lor, *interpretările* și *gesturile* lor de cunoaștere, mă înec, mă sufoc, dar merg mai departe cu credință. Ca

și cum într-un război comandantul de batalion ar striga: „Înainte! La atac!”. Sună egoist. Nu știu cum e la alții, dar în ținutul ființei care sunt, toate se petrec uneori de nici eu nu le mai dau de cap! Cei care bat tărâmul necuprinsului indian, mă îmbibă de pasiuni noi, de chemări spre universuri, mă ajută să răsuflu larg, imens, fără opintiri, să mă desfăt de ce aflu... într-o stare pantagruelică de nevindecat. Trăiesc iluzii binefăcătoare c-aș putea atinge un concept, un simbol, o filă dintr-un Înteles... Mă duc hai-hui prin universurile prinse de mâna care umple pagina cu propriile aprecieri și date. Iar asta mi se pare enorm! Poate că li se întâmplă și altora... Poate că nu. Poate mi se trage de la nesăbuița acelei iubiri cu India, nesățioase. Ating cu ei o *superstiție a supraviețuirii*, o dorință pasională de-a colinda literele ca pe o pădure magică de unde n-aș mai vrea să ies...

Florinel Agafitei:

Prezentul postdecembrist consemnează, nu reluarea, ci continuarea mai nuanțată a legăturilor cu spiritualitatea indiană, căci destui savanți tineri au apărut și s-au manifestat în arealul spiritual ce leagă România de India și invers, semnele arătând că eforturile contemporane sunt în direcția firească, bună,născătoare de noi valori menite a întregi pantheonul spiritual al omenirii. Indologia românească, fie că s-a manifestat individual, fie că încearcă să se constituie într-o posibilă școală - *o școală despre care Occidentul ar putea vorbi cândva, așa cum la noi se vorbește de multă vreme despre cele apusene și cum se încearcă a se întocmi la București, mai cu seamă, în deceniile scurse de la revoluție încoace* - înseamnă, în fapt, un alt spațiu al manifestării noastre spirituale, ce incumbă interesul manifest al românilor pentru Orient, în general, India, în mod special, interes pornit, poate, și dintr-un trecut străvechi, comun cândva, indo-european.

Elena Liliana Popescu:

„Întâlnirea” cu Ramana s-a produs pe când citeam cartea *India Secretă* a lui Paul Brunton, cu mulți ani în urmă, în perioada studenției. Descrierea inspirată a momentului întâlnirii autorului cu înțeleptul de la Arunachala, șocul pe care acesta l-a trăit în prezența sa tăcută s-a transmis și tânărului cititor care eram atunci și a fost suficient să deschidă în mod miraculos și decisiv o poartă ce ducea spre un tărâm misterios, necunoscut și neașteptat.

Poate părea la prima vedere un fapt obișnuit care se întâmplă la citirea unei cărți ce îți trezește interesul. Cu unele deosebiri importante, fundamentale: acest drum nu se deschidea spre exterior, era total nou, și a continuat de atunci fără întrerupere. Am realizat treptat că el nu are sfârșit și nici început. Mai precis acest drum duce spre un prezent atotcuprinzător, pe care îl numim prezent, nedispunând de alt termen mai apropiat care să exprime, sau să descrie, acea stare-drum sau drum-stare, un prezent continuu dincolo de timp și de spațiu. Un prezent care înglobează în el trecutul și viitorul, tot ceea ce se petrece în trecut sau în viitor, totul, fără a se identifica cu ceva din toate acestea, dar care se află în toate acestea, fiindu-le suportul subiacent.

Cum nimic nu este întâmplător, și această întâlnire s-a produs din necesitatea de a se produce, necesitate în virtutea căreia se întâmplă tot ceea ce se întâmplă sau pare că se întâmplă în lumea noastră fenomenală, a dualității.

În timp, am primit mai multe cărți de la ashramul de la Arunachala, cărți ce cuprindeau dialoguri cu înțeleptul de la Arunachala, cum este numit Ramana Maharshi, din diferite perioade ale existenței sale pământești, după ce a trăit acel moment transcendent ce l-a adus în fața necunoscutului absolut: El însuși, sau Sinele.

Am tradus și publicat *Introspecția (Self-Enquiry)*, Editura Axis Mundi, București, 1993), a urmat apoi *Înteleptul de la Arunachala (Talks with Ramana Maharshi)*, Editura Herald, Vol. I-II, București, 1997). Am continuat cu traducerea poemelor sale pe care le-am publicat în 2007 împreună cu o ediție revăzută a *Introspecției*, într-un volum intitulat *Introspecția. Poeme* (Editura Asociației Literare ȚIE, București, 2004).

Petru Costinescu:

Indianistica, indologia ? Ce inseamna pentru mine ?

Ceea ce am citit din Lucian Blaga (Trilogia Valorii), Mircea Eliade, George Anca.

Si ce am invatat despre inventiile indiene, marcile indiene si design-ul indian.

Si filmele indiene pe care le-am vazut.

Si prajiturile indiene din Romania.**INDIÂNĂ1**, *indiene*, s.f. Prăjitură umplută cu frișcă și acoperită

cu glazură de ciocolată. [Pr.: -di-a-] – Cf. germ. Indianer [krapfen]. Sursa: [DEX '98](#)

Si tesaturile de bumbac indiene.

INDIÁNÍ s.n. Țesătură de bumbac subțire și fină, albită, vopsită sau imprimată, din care se confecționează obiecte de lenjerie. [Pr.: -di-an. – Var.: **indiánă** s.f.] – Din fr. **indienne**. Sursa: [DEX '98](#)

SARÍ s.n. Îmbrăcăminte femeiască indiană, lungă și amplă, care acoperă un umăr și lasă dezgolit pe celălalt. [< fr., it., engl. *sari* < cuv. Indian].

Masă rotundă dedicată lui Mahatma Gandhi

Biblioteca Academiei din București a găzduit miercuri 27 mai 2007, în Sala “Acad. Virgil Cândea” o masă rotundă dedicată lui Mahatma Gandhi, inaugurată de E.S. Debashish Chakravarti, ambasadorul Indiei printr-o evocare a “cărții deschise” care a fost viața lui Gandhi.

Dr. Ioana Feodorov, cercetător la Institutul de Studii Est-Europene a făcut o trecere în revistă a preocupărilor indianiste ale lui Virgil Cândea (prima sa lucrare bibliografică fiind asupra lui Rabindranath Tagore în România), a volumelor de indianistică din colecția faimosului cărturar.

Dr. Surender Bhutani, rezident, de 20 de ani, în Varșovia, s-a referit la cartea “Gandhi, a Sublime Failure” de Surender S.S. Gill, adăugând semnul întrebării, dar invitând, similar, la coborârea lui Gandhi de pe pedestal și privirea (judecarea?) lui ca om – mare, cu “greșeli mari”, comparat, însă cu Buddha sau Hristos. S-a speculat, în context, că holocaustul provocat de separarea Indiei de Pakistan, în 1947, ar fi putut fi evitată. Vorbitorul a reușit să familiarizeze auditorul atât cu problematica, inclusiv actuală, politică-socială cât și cu implicarea lui Gandhi, la scara poporului indian și a omenirii (gandhianism, sesizabil, prin Martin Luther King, și în campania prezidențială a lui Barack Obama) eventual ca “singurul gandhian veritabil, ucis de un fanatic hindus”. Dacă ar fi fost asasinat de un musulman? (istoria ar fi foat alta...)

Moderatorul mesei rotunde, dr. George Anca, președinte al Asociației Culturale Româno Indiene / RICA (organizatorul dezbaterii) a fost rugat de către vorbitor să dezvolte, în românește, conceptele gandhiene de ahimsa (nonviolență) și satyagraha (adevăr-fermitate). Întrebările și comentariile participanților au învederat, în pofida deconstrucțiilor postmoderne, o înțelegere personalist-universalistă, poate, totuși, din afară, a mesajului lui Gandhi, până la posibila înnoire de paradigmă și în cazul “eșecului” gandhian (Dr. Mircea Aurel Niță, Școala Națională de Studii Politice și Administrative) dar și că s-a putut asculta ce nu se găsește în cărți (Speranța Neagu, masterand, Universitatea “Spiru Haret”).

Întrebat dacă se consideră un postmodern, Dr. Bhutani a răspuns: până la un punct - în urdu, nu sunt postmodern. Apropo de “enigama Gandhi”, la o generalizare - “fiecare este o enigmă”, s-a replicat, “dar nu fiecare este Gandhi”.

Scriitorul Surender Bhutani a primit în dar, de la d-na Gabriela Dumitrescu, șefa serviciului Carte veche și manuscrise, BAR, prima carte tipărită în românește, de Macarie, acum 500 de ani, iar din partea RICA, o antologie a poezilor indieni publicată de editura Bibliotheca la Târgoviște, în care este inclus.

Dr. Niculae Diaconescu, directorul Muzeului Tehnic Național “Dimitrie Leonida” (Parcul “Carol”), va găzdui miercuri 17 iunie 2007, ora 11, simpozionul “Spiritul tehnic românesc, indo-european”, sub auspicii comune cu Asociația Culturală Româno-Indiană (RICA)

Clasici români în India

Romanian classics in Sanskrit, un caietel copertat în carton khadi, artizanal, tipărit pe alb, cu tuș roșu, în alfabet devanagari, nu avea decât simbolic destinația sacralității și clasicității limbii sanscrite, altfel o limbă moartă. Se voia și o partitură, întâi sub ochii traducătoarei, din românește, dr. Urmila Rani Trikha – într-adevăr, adesea cânta, și public și în intimitate, acele echivalențe cu putere rituală, poate precum Ion Creangă își silabisea, ca pe o muzică, abecedarul, ce să mai zicem

de *Amintiri*. Un prestigiu textual dincolo chiar de accesul la sens suplimentară atractivitatea clasicității românești până la asimilarea subconștientă celei a Indiei.

Și mai simfonic, *Luceafărul lui Eminescu*, *Dyvyagraha*, tot în sanscrită, iar în hindi, *Memna/Miorița* se recitau trilingv, se studiau după o metodologie milenară, dar și improvizată de fiecare student, la un curs de limbă, de literatură română, în căutare disperată de punți, fie și recunoscând salutul-rugăciune Ram-Ram în (*și dacă*) *ram (ramuri bat în geam)*, alții și în *o, rămâi, rămâi la mine*. Sunetele românești regăsindu-se în cea mai veche limbă clasică ori în limba oficială a celei mai numeroase democrații actuale vor fi reîncarnat, într-un avatar pe viu, de studiu universitar, un mesaj altfel, pe cât de dumnezeiesc în ochii conașionalilor – dincolo de deconstruirea la modă, politică -, sortit închiderii în sine, spre frustrarea noilor porniți, în ce lume, fără clasici.

Arundhati

Cătălina-Kate-Christina iubesc până la identificare avatarică luceafărul blând și atotputernic în dedublarea sa cosmic-erotică. Prin 1980, când Eliade a salutat (într-o scrisoare către noi) versiunea sanscrită a Luceafărului eminescian, *Dyviagraha*, de Urmila Rani Trikha, va fi avut în minte personajul său Domnișoara Christina, - ...avatara *divyagraha* ... - dar poate și pe divina *Arundhati*, întruchipare a luceafărului vedic și a șarpelui spiral *kundalini*, soție ideală - a lui *Vashista* - invocată de Sita în *Ramayana* lui Valmiki.

La D.H. Lawrence, Kate se abandonează luceafărului dincolo de lumea tauromahic-militară, dincolo de bine și de rău, în rol de Malintzi:

„So, when she thought of him and his soldiers, tales of swift cruelty she had heard of him: when she remembered his stabbing the three helpless peons, she thought: Why should I judge him? He is of the gods. And when he comes to me he lays his pure, quick flame to mine, and every time I am a young girl again, and every time he takes the flower of my virginity, and I his. It leaves me insouciant like a young girl. What do I care if he kills people? His flame is young and clean. He is Huitzilopochtli, and I am Malintzi. What do I care, what Cipriano Viedma does or doesn't do? Or even what Kate Leslie does or doesn't do!” (*The Plumed Serpent*, XXV)

Între Roma și Tomis, între cer și pământ, între Trachina și Tracia, glasul alcionilor, fii ai luceafărului ubicuu și etern, îngână pe Ovidiu. După cum indienii Pawnee se știu născuți de fiica luceafărului de dimineață masculin (Marte) și a luceafărului de seară (Venus).

Plecarea în lume, cu iubita, are, pentru Cătălin, un tâlc momentan antipărintesc și anti-luceafăr:

Vom pierde dorul de părinți
Și visul de luceferi.

(*Eminescu, Luceafărul*)

Cenușa lui Eliade (rezumat)

Muzica: jazz, raaga. Titlul: Cenușa lui Eliade. Început: flutură păsări nasul lui Shakespeare Sulmona solimană. Continuă (teme): Agar fiere, fiu. Tot cu Medeea se vede din Tomis în Bălți. Se împlinesc 2000 de ani de când Ovidiu ne-a venit în exil. Shakespeare se numi noul Ovid, iar acesta, D.H. Lawrence al antichității. Calambur vid m-a vidma.

Radha în Madura aurie. Din cuib în cuib nimic nimic de am îmbătrânit calic.

Sculptate-n Victoires Paris de Emmanuel Fremiet feciorii, arse, Jeanne și Valery născute la Domremy. Ce n'est pas normal de chanter en public. Autant on emporte le vent gone with the wind - octosyllabe vieux proverbe francais en Villon. Nu m-aș franțuzi, bătrână zi, eliadi, colibi.

O recunosc pe Maytrei avatar sacontal.

Și regele chiriaș tatălui. Sun-o pe Viorica Navamalika. Uzi seceta pe litere Eliade, pe scurt matineu, texte citabile anume, poezia de mâine spre maci.

Bambu iambu muzic din exil blanduzic. Poemul Eliade pe necitite, cenușă Chicago, ediții moldovene, alamkarika scăpătat, cititul gangetic, fadoare versus fantasmă, o mașină din altă lume purtându-l mituri. Nimic din zilele, cărțile Eliade, chiar el s-o fi opunând.

Electrocutare Rudolf, Dominic Orăștiei, noi ai lui Zalomit, raaga yaman, raaga pilu, busuioc tulsi,

canon hindus, raaga de seară serenitate. Te respiri zei de sunete, întrupările liniștii, norocul epifaniilor. Fiecare cu ale lui și raaga te împresoară atman, sitar secerătorul macilor traducător de gitanjali. Blânde sunete de prăbușire în dharma dansantă. Tabla-n tropot pe sitar de întoarcere în valuri, stați nedestructurați trăznet pe raaga Eliade. Argonauți din raaga întorcându-ne drum cosmică rugă.

Orga mascată în sitar invitație avatar, nemaitristește amar. Nu mai confunda comunismul cu Eminescu. N-ai plâns de două zile, lumânare aprinsă. Cenușa lui Eliade ai zis poemului. Mă întreba Mrinal Sen ce face Mircea. Orgie David, rugăciune Kahlil, devi Mircea, cenușă George. Al câtelea revers, lumină de întors, Kalypso apokalipso, mritior ma amritam gamaya.

CALCUTTA

în trei personaje: Tagore, Maica Teresa, Eliade

Tagore

Marile imperii – scria Tagore (*A doua naștere*) – își schimbă forma și se spulberă precum norii; națiunile își joacă rolul și apoi dispar în obscuritate, dar acești indivizi poartă în ei viața nemuritoare a întregii umanități. Vorbea despre personalități revelatoare, respirând în lumea Spiritului. Noi vorbim despre el, în Calcutta nașterii lui (6 mai 1861).

În Victoria Memorial, azi Muzeu al Bengalului, Tagore joacă într-o piesă sanscrită, cu diploma Nobel pe peretele din fața fotografiei junelui actor. În palatul memoriei sale din Shantiniketan, am căutat zadarnic prin vasta iconografie urma lui din București (noiembrie 1926). Atâția de la noi ar fi zidit palate din pașii lui Tagore. Spuneam atunci că sfântul din Montparnasse și sfântul din Shantiniketan, amândoi scijelați în cuvinte de Arghezi, au tăiat în materie spirituală mântuirea lumii. Că Tagore este Christos bătrân, frate mai mare cu Christosul valah Mihai Eminescu. Calcuttana, prin naștere, Amita Bhowe a putut chiar să evite gustul morții incinerându-se în București lângă mormântul lui Eminescu, împrăștiindu-se în cosmosul lui Orfeu și al lui Tagore deopotrivă.

Doctrinile mileniului al treilea nu vor putea evita ceea ce se impusese filosofului N. Bagdasar în 1938, contrastul dintre civilizația europeană, acum, pe același trend, americană, materialistă, și cultura indian-orientală a sufletului, a interiorului. Dacă încorporarea gândirii lui Tagore în cultura română în anii '20 și '30 a putut fi destructurată chiar prin Tagore însuși, sovietizat, al treilea, al patrulea Tagore vor fi iar și iar Tagore cel dintâi, cel adevărat.

Un abur de aură botezătoare, cum i-a zis Tagore mahatma lui Gandhi, cum a murit Vivekananda la 39 de ani, ce titlu a avut Ramakrishna. Fugărit de furnicile albe, chiar tu, Tagore. O competiție existențial-religioasă la templu. Power cut în Lebedev + Gorki Sadna, Eisenstein, Rusia mutată aici, cu cățel cu purcel, orice intră nu mai iese, Birla Planetarium, Rabindra Sadan, Matro St. Paul's, Cathedral, handicraft bazar, Sunil Ganguli, Satyajit Ray, Father Panchal, Mrinal Sen, Ashok Kumar, Dilip Kumar, Kishor Kumar, Amitabh Bachchan, Guru Dutt.

Mă despart de Calcutta înainte de a fi aflat cum merg treburile la departamentul de istorie antică, tocmai acolo merg, de la revedere.

De nu s-ar dispersa, ștersă de ciclon, casa lui Tagore din Pandua, Orissa, fost Bengal, unde scria sub un copac bakul drama-dans *Chitrangada*. Aici era the revenue inspector office. Ciclonul din 1971 a spulberat casele din jur, nu și pe cea a lui Kabiguru. Acum, gata, vom putea reconstrui casele noastre, n-o putem înlocui pe cea în care a locuit Rabindranath. Sarada Prasad Malik, no point in building an auditorium in a remote village. The Rabindra Mandap was finally built in Bhubaneswar. Au instalat sătenii o statuie la intrarea în sat și ulița principală au numit-o Rabindra Sarani, nerecunoscută de guvern. Bani pentru bakul mandap. Tineretul a format clubul Biswakabi Rabindranath Yubak Sangsad. Au încercat și o Rabindra Library.. Tagore le zicea: baba aum khao. Venea aici de dolparba, înainte de a se muta la Shantiniketan. Cooracharan Sahoo, the 56-year-old son of the late Durjodhan Sahoo, Tagore's estate manager: my father handed me down all the papers before he died and asked me not to lose them. I kept my word and saved the papers although I lost

my belongings. Gata să se înece în ocean, și Camoens purta deasupra capului manuscrisul *Os Lusíades*.

În 1926, pe 21 noiembrie, Tagore nu era aici. Era în Teatrul Național din București și conferința despre poezia și gândirea indiană. Azi, 22 noiembrie 1999, în Shantiniketan, a doua zi, ne amintim nesfârșirea șoptirii de Gange-Dunăre. Cu antet, că Dr. George Anca has delivered two lectures, Tagore in Romanian perspective, Vidya Bhavan, 22 November '99, Tagore and Eminescu, 23 November.

Maica Teresa

Maica Teresa din Târgoviște este una din cele 3000 de surori ale ordinului Misionarelor Milei, fondat de Maica Teresa din Calcutta în 1948, cu 12 surori. Născută în 1910 la Skopje, sfânta moare în 1997, după ea, anual, hrănindu-se o jumătate de milion de familii și 90 000 de leproși sperând vindecarea sub îngrijirile ordinului. Dragostea pentru Christos și jertfirea pentru cei mai săraci dintre săracii străzilor Calcuttei s-au născut împreună, spune ea.. Sora săracilor, protecoarea bolnavilor, femeia care a slujit lui Dumnezeu cu mâinile ei (sunt titluri de cărți dintre numeroasele ce i s-au dedicat) este și unul dintre leader-ii mondiali ai secolului 20 (*Leading Ladies; Mahatma Gandhi, Mother Teresa, Swami Vivekananda and Some important Events of India from 1944 to March 1995.*)

Unul dintre biografii ei indieni, lansând cartea, pe care apoi a înmănat-o președintelui musulman al Indiei, a evocat, drept răspuns la eventuala românită a Maicii Teresa, o discuție cu aceasta. Întrebată de un magnat elvețian unde să depună 1% din afacerile sale, Maica Teresa ar fi spus că România are probleme, acolo să doneze. Venită în martie 1990 în București, era așteptată în Piața Universității, cu o strofă din *Rugăciunea* lui Eminescu, scrisă pe zid, sub imnul lui Mureșanu. Cine a deturnat-o știe probabil și de banii elvețianului.

...Cerule Calcuttei, plus evenimentele, joaca de-a apusul soarelui, cricket, Australia-Zimbabwe 65-1, poate nu traducem *Bande mataram*, Mirih, zile bramburite, nu și Calcutta, orașe noi, Calcutte, maici, maica Tereza, iar Calcutta, ai cui copii, divină maică, și tu, Calcutta, maica maicii, și noi, copiii nimănu, un crickets pe maidan. (*Sanskritikon*).

„Victorie omului noului-născut mereu-viului” (Tagore, *Copilul*)

Eliade

Eliade era tânăr, Tagore bătrân, cu 46 de ani mai mult, un Iorga. N-avea cum lipsi studentul Eliade de la conferință, în '26, așa i-o fi venit și ideea. L-am căutat de-am înnebunit printre bărbi Tagore-Brâncuși-Iorga. Mrinal Sen îl admira pe Eliade, P. C. Chunder pe nepoată-sa, Amita Bhose. În catalogul public al Bibliotecii Naționale, 23 titluri Eliade, 2 Ceaușescu, Eminescu – C-M Popescu, Levițchi-Bantaș, Emin Pasha. Eli, Elia, Eliade. No Souvenirs, The Two and the One, Zalmoxis the Vanishing God..

Iubita lui Eliade, moartă, el urmându-i. Iubitul lui Maitryi, ca ea, incinerat, încă o explicație a cenușii, pe lângă a nu-i fi profanat cadavrul. Conferința e aranjată pentru marți la 1.30, avionul e la 5, direct de acolo în aeroport. Mircea Eliade and Indological Studies in Romania. Îi spusei lui Bando că misterul din literatura lui Eliade este în bună măsură de pus pe seama vieții lui în Calcutta, în năpraznică tinerețe, dar eu înțeleg Calcutta tocmai prin el, Virgiliu tânăr, necaduc. De spus, ce i-a dat Calcutta lui Eliade este incalculabil, nu incalcuttabil, ce-a dat el discipolilor săi, asemeni Ce mi-a dat mie Eliade, în afara răspunsurilor la câteva scrisori, m-a legitimat inclusiv să-l apăr - monopolizat de interesați și puteri, el nu mai poate fi iubit precum toți marii. Se lansează fuzee de denigrare a omului și contestare a operei. Primul act indologic autentic este apărarea lui Eliade. Confundarea lui cu tendințele vremii sale în România, Italia sau India se face prin eludarea creativității și evoluției sale. A-l nega pe Eliade înseamnă a rupe fatal lanțul de la Eminescu spre noi. El a dat lumii și prin ea un sistem hermeneutic consacrat. Dacă, prin absurd, lumea-l va sacrifica, în stil cumva indian, românii vor fi cei ce-i vor face dreptate, cercetându-l. După interzicerea sub comuniști, noua interzicere ar putea să-i stimuleze în sens contrar. Oricum, el e tradus în numeroase limbi, e, din fericire, inevitabil, ca mare constructor. Iese, evident, din modă.

Eliade e primul indologist român în sensul deplin al cuvântului, cu studii formale în India, cu doctorat pe un subiect indian, yoga, obținut în București. Acesta a fost un început de urmat, fie și de formă, în amintirea lui. A publicat o operă literară indologică în românește, extinsă la istoria religiilor, în continuitate. Background-ul românesc indologic este necunoscut în afara României, astfel că indianiștii români beneficiază de anumite intimități, voite ori nu, datorate și trecerii timpului. Cine începe studii indiene, tocmai datorită exemplului său, și-l ia ca model, chiar cu exagerări imitative, însoțite și de infidelități superficiale.

Studiile indologice au fost ca și interzise în blocul sovietic (sanskrita prohibită și în Bengalul comunist, până deunăzi), sau au fost utilizate propagandistic, antiindian, antireligios, antisocial. Vedele au fost studiate în pușcării prin alfabet Morse. Eliade știa asta. Când Radhakrishnan, pe atunci vicepreședinte al Indiei, viitor președinte, a vizitat România, se spune că a intervenit pentru eliberarea poetului Radu Gyr, coleg de generație, condamnat la moarte. Și pandit Nehru a intervenit, prin U Thant, secretar general al ONU, pentru eliberarea deținuților politici din România, lucru pe care am avut prilejul să-l reamintesc în cuvântul ținut la acordarea doctoratului honoris causa E.S. Shankar Dyal Sharma, președinte al Indiei, rugându-l să intervină pentru eliberarea grupului Ilașcu.

Sunetul Calcuttei

„Am început să fredonez o melodie din *Bhoirobi*. Cred că ai simțit și tu că modulațiile acestei melodii trezesc un sentiment straniu. Când o aud, mi se pare că mâna uriașă a unei legi învârtește neconținut mânerul unui instrument muzical și jalnicul glas ce se înalță din acea rotire se prefăce într-o melodie profundă și patetică apărută din străfundurile întregului univers.” (Rabindranath Tagore, Calcutta, 12 iunie 1889).

„Petrecerea a început cu bomboane și tango. Dar nu bomboanele și tango-ul Europei. Cele dintâi sunt mult mai mari, mai tari, mai dulci. Cel din urmă nu se dansează – ci se cântă. Cântul e obligatoriu. Nu trebuie să 'ai glas', să 'ai ureche'. Totul e să cânti; una din fete are grijă să te lovească peste mână când cânti fals.” (Mircea Eliade, Calcutta, 23 ianuarie 1929).

Prin 1946, în drum spre Darjeeling, Maica Tereza aude o chemare în chemare, de a ajuta săracii săracilor, bolnavii și muribunzii de pe străzile Calcuttei.

Maidanul e o turnantă de evenimente ludice, pe vârste, specii, obligații, aventuri, sieste, surprize, reculegere, un izlaz metafizic atotpurificator, mai mântuind din negrul poluării, ca la Copșa. Între el și Victoria e contrastul nativității cu moartea prețioasă, a ancestralului cu alienatorul – și el înghițibil, nu numai mestecător cu glonțul și complexul stăpânului. Verdeată arhaică înconjurată de urbanitate, de unde s-o mai ține totuși și albul Victoriei - lacul împrejmuitor are apă care mai seamănă cu apa.

Iarba maidanului, roua ei, ce diminează navigabilă. Care pictezi, care meditezi, care cerșești ție însuși, care bordelezi, polițezi, călărești, basebolești, fotbalești, socialești, codești, ca a treia parte, nici jumătate din apocatastază. Parcă am uitat și de Shantiniketan. Te aprinzi și te stingi la fel de repede în India. Byron the transformed, deformed (despre Byron, child of passion, fool of fame, by Benita Eistles). Toată lumea ajunge la misiune, tot omul indian sepoy-gandhian s-a culcușit în memorialul victorian, întru un paradox de ironie a istoriei răsturnabile în roată. La fel ne vom fi interiorizând fiecare evenimente insesizabile în care însă s-ar zice că suntem plonjați direct de soartă.

ABHIJNANA TÂRGOVIȘTE

Recunosc după vorbă Târgoviștea. Poate și tăcerea fostei Capitale valahe se sonorizează în simple conversații între târgovișteni stradali. Unde-or fi domnii și boierii de atunci, în ce latinități miltoniene se mai ascunde Heliade ca în toga lui senatorială, masonică (vezi-i statuia din actuala Capitală), ce mister poartă acești trecători de tranziție dâmbovițeană la ei acasă, dacă nu pe drumul căpșunilor?

Abhijnana-anagnorisis-recunoaștere, sanscrită-greacă-română (latină). Pe când spectacolul „Abhijnana Sakuntala” aici, la „Tony Bulandra? Tot Kalidasa ar mai fi de jucat într-o operă inspirată din *Kumarasambhava* („Nașterea feciorului”, titlu astfel tradus de Amita Bhowse). India e recunoscută, în Târgoviște, și prin amfiteatrul „Rabindranath Tagore” de la Universitatea „Valahia” – recunoscută și ea în India, din moment ce vicepreședintele Indiei, Bhairon Singh Shekhawat, s-a referit la ea în contextul universităților românești cu preocupări indianiste, împreună cu cele din București și Miercurea Ciuc. Acestea despre abhijnana. Sau despre drama „Abhijnana Sacuntala”- „Abhijnana Târgoviște” Cine (nu) o recunoaște?

Anagnorisis, ne învață Aristotel, care a învățat de la tragici, e o recunoaștere ca între Oedip și tatăl său – la Sofocle și la Enescu -, o prea multă cunoaștere și mândrie, care-l transformă pe criminal în detectivul propriei crime, de la Oedip la Raskolnikov. Să-i fi fostă hărăzită Târgoviștei Comedia ca o uitare a Tragediei? Tot la teatru, în anul Ibsen, *Când noi, morții, înviem*, ultima piesă a norvegianului, s-ar putea monta împreună cu piesa lui Mircea Eliade *Coloana nesfârșită*, sculptorul Anton Rubek, o ficțiune, s-ar putea recunoaște în Constantin Brâncuși.

Dar cum să mai recunoaștem, pe românește, cetatea lui Mircea, Țepeș, Brâncoveanu? Va mai fi fiind Mănăstirea Dealului o reîncarnare a lui Mihai, în jurul capului său. Martiri și voievozi sunt pictați pastelat în noua catedrală. Nici istoria, nici ortodoxia, însă, nu par ingredientele favorite ale integrării europene (ne?)târgoviștene.

Peste România, peste Europa: Târgoviște.

Să fie Târgoviștea o vorbă? Un logos?

Să uiți Târgoviște? N-ai decât să urci în Chindia și de acolo să contempli Pisa.

Gae, sfânta vacă

Pui de gai sau Gaesti – de gasit în versuri argheziene (în acea opera însă dansează și Rada iar un schelet de poem se numește Tagore) – mi s-au asociat, prin anii din India (cam tot atâta cât am trait în Gaesti și, încă pe atâta în Ruda natală, sunând ca Rudra, alt nume al lui Shiva) cu gae, sfânta vacă, de-am și tradus *Gitagovinda/ Cantecul Vacarului* întru Krishna precum și dintru Christos (nu o dată apropiați, inclusiv eufonic), văzând poemul lui Jayadeva ca pe *Luceafarul* indienilor, iar *Luceafarul* lui Eminescu fiind *Gitagovinda* romanilor. Cum am vedea, acum, Gaesti / Vacaresti, între urmași oricum.

Le privim în trafic, în reclame, în scripturi, mai mult decât sfinte, sine qua non, și totuși, ca marile sau ca padurile ori caii, tresaltând în alta yuga spre a salva umanitatea cel puțin cu laptele și norocirea lor procreativă pentru regi kalidasani. Pentru fanatizarea simbolului poate fi de ajuns ca la uciderea vacii s-a raspuns – politic, în marginea religiologiei și religiozității hinduse – cu uciderea oamenilor, deliberându-se postmodern (un eufemism) dacă este mai de valoare vaca sau omul (a se vedea ziarele indiene, de preferință pagina întâi). Ce zic gaestenii, nevegetarieni de ei, reîncarnați în frigidere?

În Yajur Veda, vanzatorul de soma are probleme când se tocmește prețul pentru o saisprezecime de vacă, o vacă întreaga e măsură, asta și spre gloria misterioasei licori ori rege-luna Soma. Nu se ucide o vacă, nu se ucide un brahman, nu se ucide un om. Nici nu e nevoie de legile legilor lui Manu, e ceva de nespus și parca s-ar ține secret, în veci, aceasta sfîntenie fără margini a vacii.

Nici în Gaesti nici în India parca nu am prea avut parte vaci, dar în 2002, toamna-iarnă, pe strazile din preajma universității Delhi, ramă de globalism, mă tot surprind privind și privit de câte o vacă, până am chiar avut impresia că o vad pe Duduia, vaca noastră sangerie de la Ruda (acum, în Iordan,

ruda, slav, e *mina* - curge pe acolo aur pe paraie umflate, de s-au intors destui la saitroc intr-o vreme cand se reamploua si astfel poporul). Maica-mea o injuga impreuna cu alta vaca, nervoasa - impungea - la caruta. Sora ei, a mamei mele, tata Marita, a avut pana la moarte ciurda ei de vaci (conspirativa sub comunism) si le-a iubit ca o preoteasa vedica de pe Valea Ruzii. S-a dus si ea, vara trecuta, langa fratii ei - nasul Ionel, mort in razboi in Rusia, Veta, maica-mea, n ea Costica - de-or ocroti-o sfintele ei vaci sa nu mai aiba nesansa (hinduist vorbind) unei alte nasteri, sau sa petreaca in rai crestineste etern dupa vacile ei adorate.

Ba, cu Noica, sfanta oaie, pui de gaie.

Abhijnana, recunoastere

Recunoasterea Sakuntalei de catre sotul ei amnezic, regele Dushyanta, la Kalidasa (*Abhijnana Sakuntala*) sau a fetei de imparat de catre Calin la Eminescu (*Calin*, am putea vedea pa Kali, Kalidasa in inceputul numelor comparabile), ca si mai mult nerecunoasterea amoretului dandi de catre tiganca pe care o credea intruchipare a celei cu nume de paunita, la Voiculescu (*Sacuntala*) ne plaseaza in complexitatile destul de putin filosofice - Margaret Chaterjee ne evoca totusi, la ceai, recunoasterea la Kant, noi n-am gasit-o la Heidegger unde ni se paruse a recunoaste Brahman in Dasein, atat de legat de grija - ale fiintarii nemailiterare in India cu gandul la diferite (ne)recunoasteri. Comparatia instantanee semnalata de sunetul-dhvani al unul clopot-clopotel abia de ne mai cheama. Macar, dupa ce citisem, toti, *Se bate miezul noptii*, un student a facut constatarea personala cu voce tare ca romana e o limba "buna".

Nevazand numele Romaniei in presa indiana, iti doresti parca sa fie si injurata, decat nimic. Unde sunt vremurile de acum acum 25 de ani, cand am inceput predarea limbii romane la Universitatea Delhi (am revenit la "jubileu", s-o mai predau o data), Romania era, sa zicem, o tara imperialista atacatoare a Uniunii Sovietice - ce mai recunoastere... Nici holocaust nu se pomeneste de pe la noi - interpretat mai de graba ca moarte generala in razboi a 60 milioane de combatanti. O conferinta (comunista) la Ramjas College despre fascism in Europa si India iar ne omitea din orice tirada antifascista. Sondajele scandalizeaza modist (de la Narendra Modi, vedeta realeasa ministru sef in statul Gujarat despre care, mai in gluma mai in serios, Suhet Seth, deschizandu-si crochiurile de "Heroes & Zeroes", Indian Express, 1 ianuarie 2003, scrie: "Intr-un fel, Modi a fost pentru Gujarat in 2002 ceea ce Osama ben Ladin a fost pentru Afganistan post-9/11... multumita lui, acum americanii pot sti unde este statul sau") semnaland preferinta generatiilor tinere pentru Hitler, cotata nu atat ca teribilism cat ca lipsa de orizont a sistemului de educatie. Limbaj usor de recunoscut, chiar daca se poate cu greu vedea vreo legatura intre hinduism si romanism, cu atat mai putin cu cat coalitia de dreapta, sangh parivar, atat de luata tinta de presa-ca-opozitie, e la putere.

Un indianist militar roman credea ca Romania e o picatura de ploaie in neant. Era cumva optimist. Dar si credea, da, credea in India. Am intalnit indieni care cred mai de graba in absolut necunoscuta, pentru ei, Romania, decat in mama Indie. Se va gasi oricand cineva sa ne recunoasca. Si noi vom gasi pe cine sa recunoastem, fie recunoasterea si recunostinta pentru bine, pentru rau.

Cat despre Dushyanta, acesta a recunoscut-o pe Sakuntala pentru ca-i nascuse un fiu (cum se intampla mai peste tot la Kalidasa, in *Kumarasambhava* ori in *Raghuvamsa*).

Răspuns lui Mihai Stan

Asadar, pe e-mail, in India, poti afla cine este sau cui ii esti cel mai bun prieten. Asa sa fie, chiar daca prietenul Vinod, spunandu-i cat tineam la prietenul Vasile (e chiar sfantul Vasile cand iti raspund), da, cei mai buni sunt cei care sau dus, a filosofat. Prietenul Laurentiu avea un prieten, din alta tara, care voia sa vina in India pentru a muri. Nu aveam asta in gand, desi s-a intamplat ca prietena Amita a vrut sa moara in Romania, pe cand se afla in vizita de adio in India natala. Ce buni prieteni mi-au fost tata, dus anul trecut, ba in 2001, deja, cu Ladea, Buzinschi, ori varul Grigorescu. Ca tot nu vorbeam de morti, nici cand mancam smeura din gradina voastra ori jucam picata, nici mai acum cand cu seria indianista pe tapet via Bibliotheca.

Doua lucruri nu ma lasa nevasta sa le fac publice (poate unde ar fi cam singure, avand eu impresia ca, poate gand la gand, as fi complet rupt de orice public, deocamdata, pana la prieteni). Primul,

dupa ce-mi murise mama, am spus, aici, ca India mi-a devenit mama (s-a scris si in *Nav Bharat Times*, iar ziaristul care inclusese interviul si intr-o carte a strainilor despre India s-a spanzurat la un timp). Al doilea, dupa ce tradusesem, in 1983-84 *Meghaduta/Norul Vestitor* de Kalidasa, am visat ca-mi murise copilul, sarind din somn in toiul noptii m-oi fi dat cu capul de pereti pana am adormit iar visand o femeie frumoasa, goala, se facea ca era maica-mea, am sarit iar, mai frustrat, ca un pacatos de moarte, incestuos, cine stie – tot filosoafa M. mi-a descifrat ca mama are grija de mine facandu-ma sa uit visul dinainte in cel de apoi (in prezenta Indie, aproape imi acordez constiinta intru cultul Shakta, al mamei, in care, contrazicand pesimismul asociat obisnuit hinduismului, te-ai naste in bucurie, ai trai in bucurie si ai muri in bucurie, oricum, si Kalidasa si Shankaracharia, si Eminescu si Blaga, si D.H. Lawrence si Dylan Thomas trec pe acolo).

Dupa Meghaduta, am avut senzatia de gol, ce sa fac, am tradus cantecele din piesele lui Shakespeare, cu sentimentul ca buni poeti sunt criminalii si clovni spre deosebire de Ofelii si Desdemone, poate mult mai poetice in sine, peste desertaciunea poeziei de cuvinte. Cam asa am patit acum, intors la prietenii indieni (unul, cel mai drag, e napadit de pisici si batut de frate-sau mai tanar, ceea ce nu ti-ar face Cici, ca mai ai si doua ajutoare). Am dat buzna intre rafturile bibliotecii, mereu si iar. Dupa greul Vedelor-Upanishadelor-Puranelor, la noroc, mi-a picat in gheara o carticica, *Sundarya lahari* de Shankaracharya, marele fondator al advaitismului. A mea esti, am tradus-o fara nici o vorba. La fine, mi s-a intamplat sa citesc, dintre balade, *Ballad of Long-Legged Bait/ Balada na(ia)dei cu picioare lungi* de Dylan Thomas (pronuntat in welsha ca Dilan, in Oltenia – si aici mi s-a intamplat, daca n-oi fi strecurat, fara mai rusine pe undeva, ca Netty Bossert, prin 1977, tot in Delhi, carunta, corpolenta, aproape privindu-ma in ochi imi aruncase, semeni cu Dylan Thomas, ala am fost de atunci, in spe). Am citit si, neintelegand, ia, zic, s-o traduc, poate, poate. Si mai de neinteles va parea romanilor. Neinteles versus neinteles, cat ca asa s-au petrecut crimele, intai frumoasa unduire, de cult cosmic al mamei-energie-dumnezeu, apoi inecul na(ia)dei, de Kira Kirakina sau al celor o suta de fecioare din balada aromaneasca rescrisa de Ionel Zeana luate captive si aruncandu-se de la sine de pe corabie in mare sa moara, nu, pescarul si-o fi inchipuit totul, ucigas de indragostit, ca dumnezeu, la disparitia marilor si schimbarea pestelui pe varsator. Mai am cateva luni si, prietene, sa ne revedem cu bine. Ureaza-mi Indie usoara!

RECUNOAȘTEREA LA EMINESCU ȘI KALIDASA (conferință)

„Recunoașterea” este un termen de specialitate și am să-l prezint ca scriitor. Nu neapărat pentru distracție, dar voi face caz de concept și de metodologie pentru că este totuși ora 16⁰⁰ și pentru că vreau într-un fel să ne relaxăm discutând lucrurile astea. Am petrecut câțiva ani în India și aș vrea să împărtășesc din experiența respectivă, cercetând „recunoașterea”. Dumneavoastră aveți auzind termenul acesta anumite reprezentări de specialitate, de la microbiologie la criminalistică. Avem propria percepție a recunoașterii.

Așadar, am convenit să ne limităm la Kalidasa și la Eminescu. Dintr-un anumit punct de vedere, eu sunt avantajat de aceste delimitări. E vorba de cel mai mare poet sanscrit, o limbă moartă, dar o limbă sfântă și, dacă e sfântă, crește. Sir William Jones – prima mare autoritate modernă în descoperirea Indiei pentru europeni - , l-a numit pe Kalidasa „Shakespeare al Indiei”. Pe atunci, India era „Perla Coroanei” și se spunea în Anglia: „Putem pierde India, „Perla Coroanei”, dar nu-l putem pierde pe Shakespeare”. La ora asta India nu numai că nu e pierdută, dar înseamnă cumva mai mult decât Anglia, este a opta țară a lumii și este în același club select al țărilor mari, cu Anglia. Indienii spun acum că Shakespeare este un „Kalidasa al Angliei” sau al Europei.

Vorbim despre un autor care pentru India, dar și pentru America, este ceea ce este Shakespeare pentru europeni.

Aveam de gând să intru direct în subiect și ca să salvez timpul, și totuși o să fac câteva considerații în legătură cu conceptul de „recunoaștere”. În ce mă privește, eu am fost opt ani în India între ‘77 – ‘84, 02-03, și am avut preocupări în legătură cu „Vedele”, am tradus atunci și „Meghaduta”/„Norul vestitor” de Kalidasa. Fiind de netradus, totuși, poate reprezenta, cum v-am

spus, „geniul limbii sanscrite”. „Abijnana” este termenul sanscrit pentru recunoaștere, „abhi” e prefixul și „jnana” e „cunoaștere”, care este cunoașterea supremă, cunoașterea sacră, nașterea lui Brahma.

„Abhijnana” reprezintă un domeniu masiv pentru filologi.

Piesa nu se numește simplu „Sakuntala” ci este cunoscută ca „Abijnana Sakuntala”, recunoașterea Sacuntalei. Dacă vă uitați pe Internet la „abijnana”, veți găsi „abijnana sakuntala”. Asta înseamnă că termenul care nu e un termen neimportant în sanscrită a devenit important prin această creație a unui autor, a lui Kalidasa.

Aș face o comparație, pentru cei care iubesc literatura, cu termenul grecesc „tragedia”, care înseamnă și *descoperire* și *cunoaștere*. Prima oară este cunoaștere, iar a doua oară, respectiv „anagnosis”, este termen fundamental ca și „catharsis” ca și „peripeteia”/răsturnarea sorții, în definirea tragediei de către Aristotel. Termenul este mai apropiat de sensul indian și comparația cu „abijnana” ar putea să ofere destule surprize.

De exemplu, „anagnosis” este definitorie pentru tragedie. „Abijnana Sakuntala” este o piesă în șapte acte care nu este o tragedie. Nici măcar o dramă, am putea spune în termenii noștri, este o „kavia”, o piesă literară. De fapt o „natya” acesta este termenul pentru dramă în sanscrită. „Natya” este o mare disciplină în sanscrită, o mare știință. O mare artă și care poate fi pusă în paralelă cu poetica lui Aristotel. Și aici era un lucru serios, tragedia care este definitorie pentru Europa și esențială – una dintre creațiile majore ale omenirii – nu se aplică la indieni. Pentru că tragedia presupune și moarte.

La indieni, moartea nu este relevantă. Moartea este o soluție acceptată și mai ales fiind urmată de o nouă naștere, o renaștere, presupune o altă viață, un alt chin. Așadar, tragedia nu există. Nu e un concept care să fie atât de puternic, atât de înalt, de înălțător, de măreț, de extraordinar și care să dea prețul vieții, de fapt și misterul vieții. Asta în legătură cu termenul pe care aș vrea să-l reținem. Adică și că „recunoașterea” și „abijnana” se apropie de „anagnosis”.

Piesa lui Kalidasa este cunoscută prin traducerea lui George Coșbuc, care este primul din traducătorii din germană. Eusebiu Camilar a tradus-o din franceză. Din sanscrită nu s-a tradus încă. Eu am tradus din sanscrită poemul lui Kalidasa „Meghaduta”/„Norul vestitor”, în care apare tema recunoașterii.

Eroul, un semizeu Yaksha, este exilat de Kubera, zeul bogăției, în munți, în Himalaya, și trebuie să trimită veste de iubire și jale soției sale, și atunci încredințează mesajul norului. Cum o va recunoaște norul pe soția lui reiese din felul cum i-o descrie folosind lianele pentru părul ei, ochii căprioarelor pentru ochii ei și așa mai departe. Este una dintre cele mai frumoase descrieri simbolice, lirice, a relațiilor de iubire.

Eu am mai tradus tot din sanscrită, parțial, chiar în cartea asta „Tangoul tigrlui” din „Kumarasambhava”/Nașterea Feciorului, nașterea copilului lui Shiva și al soției sale Parvati. La cererea consiliului zeilor, lui Brahma trebuia să i se nască un fiu mai puternic, care era mai presus decât ceilalți zei. În realitate, celebrarea acestei nașteri, care este mitologică și mistică – o să aduc niște exemplificări – este evocată în această piesă.

Șapte sunt piesele lui Kalidasa păstrate, dar cea mai renumită într-adevăr este „Sakuntala”. Sakuntala este fata unei ființe celeste, a unei nimfe – o numim noi, și așa o numesc și traducătorii – și a unui pustnic. Acest pustnic, gelozit de zei pentru puterea concentrării lui în rugăciune, este supus unei tentații din partea lor prin trimiterea acestei nimfe, care devine mama Sakuntalei. Sakuntala este crescută în pădure în schitul acestui pustnic, acestui preot hindus – pandit.

Acesta este subiectul din „Mahabharata”. Este un subiect fundamental pentru India, pentru înțelegerea ei. Este povestea de dragoste a regelui Dushyanta, care, mergând la vânătoare, întâlnește o foarte frumoasă femeie, în persoana Sakuntalei, cu ochi de gazelă - și toate aceste unice epitete și poetizări din Kalidasa sunt specifice pentru poezia sanscrită în general.

Îndrăgostirea lui pe parcursul vânătorii se aseamănă cu sentimentul din colindele românești.

Fapt e că povestea spune că regele se va căsători cu Sakuntala.

Există cel puțin cinci concepte fundamentale, în vechea Indie sanscrită, despre căsătorie. Cel mai cunoscut rit de căsătorie, „gandharva”, constă în înțelegerea dintre cei doi parteneri.

Eroul nu-și dezvăluie identitatea ca rege, și nici ea că ar fi o ființă celestă, ci îi spune că este fata crescută în pădure. Fapt e că regele o ia de nevastă, plecând singur la palat înapoi.

La indieni, poligamia era admisă, ca și în Grecia Antică.

Regele avea soțiile lui, dar nu avea nici un copil. Asta este foarte important. Deci am zis „abijnana”, am zis „anagnosis”, dar acum vă amintesc faptul că acest copil este subiectul recunoașterii, nu al paternității neapărat și deci nu intrăm în chestiunile realiste ci intrăm într-o anumită viziune a acelei lumi sanscrite care este foarte sus, mistică, dar și foarte pământească. Și omenească.

Regele uită de Sakuntala. Are o amnezie. Este o imagine literară celebră și întoarsă pe toate fețele.

În realitate, Sakuntala nu i-a dat tot respectul unui alt „pandit”, vecin cu tatăl ei adoptiv și - pustnicul murise între timp -, pentru că nu l-a respectat, el o blestemă pe Sakuntala în așa fel încât să fie uitată.

Sunt versiuni și interpretări cum că regele o uitase înainte de a fi blestemată.

Acum există o concurență între formule dramatice și religioase. Ea naște copilul. Merge cu copilul la palat, este respinsă, nerecunoscută, neprimită de soț. Ea îl face ingrat. Între timp, când ea este respinsă, un pescar prinde un pește, cum se întâmplă în literatură. Și găsește în burta peștelui, inelul, pe care i-l dăduse regele și ea nemaiavându-l n-a mai cunoscut-o. Ea îl pierduse, îl scăpase în apă, dar uite că peștele l-a găsit. Eu povestesc puțin amuzant, nu e așa de amuzant, acesta este atât de des invocatul motiv al peștelui care înghite un inel și îl găsește un pescar norocos și își pune niște dorințe.

Se găsește și în această piesă, ca și în alte piese ale lui Kalidasa și în basmele indiene.

Se spune că 90% din motivele epice din toată lumea și-ar avea originea în epica indiană.

Văzând inelul îi vine și memoria, o mai și crede că a văzut-o și o recunoaște. Finalul reprezintă iubirea cu uitare. Urmează nașterea copilului. Acest copil a fost Bharata. Numele Indiei este Bharat. Deci numele Indiei vine de la copilul Sakuntalei cu Dushyanta, cu regele fondator, marele rege, unificatorul, cel care a făcut India, care seamănă cu ceea ce reprezintă pentru chinezi „Shun”.

Pe scurt, spunând lucrurile astea, povestindu-vă piesa într-un fel, am vrut să subliniez că această *recunoaștere* este una chiar ca la o instanță, în care însuși regele este și detectivul, dar este și făptuitorul. Cam așa este și Dushyanta, cel care, nerecunoscând-o, o respinge și face un act de justiție ca pe urmă el însuși să fie vinovatul.

Eu aș vrea să rămân mai ales la această situație a iubirii condiționate de nașterea unui copil, care nu este aceeași lucru ca în cultura europeană. Aici aproape că iubirea respingea copilul. Nu că era o iubire sterilă, dar copilul era o materializare, aproape o urărire a iubirii. Exagerez, fapt e că la Kalidasa iubirea înseamnă nașterea copilului fondator, cum ar veni în cazul Indiei, dar nu numai neapărat fondator.

Există o mare dragoste a lui Mihai Eminescu pentru Kalidasa, pentru opera lui, pentru Sakuntala. Comparația a făcut-o Amita Bhowe în legătură cu „Venere și Madonă” sau „Înger și Demon”, ea a mers pe niște comparații mistice.

Kalidasa s-a închinat lui Shiva, Shiva este distrugerea, Shiva este zeul dansului, care dansând distruge și recrează lumea. Distrugerea lumii nu înseamnă Apocalipsa, înseamnă că, paralel, se reface, e o distrugere ca o creație, e o formă a creației. Distrugerea lui înseamnă și distrugerea credinței și crearea ei într-o nouă formă.

Aici apare referirea la Eminescu. Amita Bhowe face o hermeneutică a operelor lui Eminescu foarte faimoase, inspirate din „Vede”, începând cu „Scrisoarea I”, cu trimitere la facerea lumii, geneza preluată din „Imnul originii” din Rigveda. Chiar „Luceafărul” are legătură cu operele sanscrite.

Dar mai este un poem, „Călin, file din poveste”. Toți îl știm. Și toți îl iubim. Toți îl simțim foarte familiar. Foarte protector.

Șapte ani am lucrat în India cu studenții și am discutat „Luceafărul”, „Scrisoarea I”, „Nirvana”, care s-a numit așa și a devenit „Rugăciunea unui dac”.

Dacii credeau în nemurire așa cum credeau indienii. Comparații cu religia indiană apar în tratatele lui Mircea Eliade.

Călin este Călin dar este și „Kali”. Eu am scris o carte în nouă volume și le-am oprit fiindcă mi-a fost frică. „Apokalipsa” indiană reprezintă apocalipsa Kali.

Kali este pentru India ceea ce este pentru noi Maica Domnului, a comparat psihologul Jung. Dar ea este soția lui Shiva. Noi trăim în București, ceea ce înseamnă bucurie. Ne referim la India, la un popor care e trist. Poporul indian. Și prin Kali, această forță înspăimântătoare înseamnă credință mistică.

Vă spuneam care ar fi fost metoda mea în materie de recunoaștere, și de apropiere de Kalidasa. Gramatica sanscrită este scrisă de Eminescu, de mână, în trei caiete. Textul se referă tot la această „recunoaștere”, la forme diverse ale conceptului de recunoaștere.

Dați-mi voie să vă reamintesc câteva formule de recunoaștere din creația lui Eminescu.

Întâi aduceți-vă aminte că nu s-a scris nimic mai profund în limba română despre nașterea lumii. Vă reamintesc versurile

*„La-nceput, pe când ființă nu era, nici neființă,
Pe când totul era lipsă de viață și voință,
Când nu s-ascundea-n nimica, deși tot era ascuns...
Când pătruns de sine însuși odihnea cel nepătruns...”*

În sanscrită aceste concepte poetice sunt cuprinse în știința „alamkara”

Comparația între textul vedic de acum câteva mii de ani și textul eminescian tradus în sanscrită modernă: era cu totul altceva, dar era și același lucru. Se putea recunoaște în această (re)traducere firul gândirii inițiale.

În acest text există cel mai puternic punct de recunoaștere la Eminescu și care e unul social mai degrabă. Iată versul:

*„Fericească-l scriitorii, toată lumea recunoască-l,
Ce-o să aibă din acestea pentru el, bătrânul dascăl?”*

Această rimă condițională și condiționată a dascălului la Eminescu este similară cu forma superbă de imperativ (recunoască-l/ recunoaște, foarte savantă, dar asta este Eminescu). Vă spun asta pentru că am mers pe „abijnana”, „anagnosis”, acuma mergem pe „recunoaștere”. În varianta probabil culeasă de Eminescu în proză se spune așa: „Când a ajuns el la casa tătăne-său, era un palat strașnic, iar alături, un cârd de porci pe care îl păștea un băiețel cam de șapte ani”..., e vorba de „Călin nebunul”.

Recunoașterea acestui copil apare în basmul eminescian. Nu se mai spune că s-a mai văzut cu mama copilului.

În „Strigoii” nu apare vreun copil. Este dragostea stelelor, care renasc. Dragostea este mai mult decât procreație.

În această operă kalidasiană, odată cu recunoașterea băiatului, a copilului, se întâmplă ceva cu totul excepțional. Și la Kalidasa și la Eminescu, nunta.

O nuntă este cu totul mistică la Kalidasa întotdeauna. Așa este și la Eminescu. Nunta de la sfârșitul acestei poeme este ca și la Kalidasa. Eu îl suspectez pe Eminescu de a fi citit și cunoscut foarte bine și această naștere a feciorului, similară celei a copilului, „sambhava”, din Shiva și Parvati.

Aș vrea să vă spun simbolul albastrului. Adică mireasa apare la un moment dat. Se sperie când o recunoaște, o recunoaștere diferită de a lui Kalidasa. Ea este foarte fericită de a fi recunoscută de mirele ei. Ea apare la nuntă îmbrăcată în albastru și are numele de Viorica. Această floare albastră care vine din romantism, din Novalis, se unește cu Sacuntala lui Kalidasa.

Am vrut ca această întâlnire cu dumneavoastră și această temă pe care am ales-o să ajute în viață. Aș vrea să vă mai exemplific una-două situații de „recunoaștere”.

Shiva îl omoară pe Zeul Dragostei, Kama, pentru că el fiind pustnic nu vrea să audă de iubire. Singura soluție a salvării lumii era să se îndrăgostească de Parvati sau Kali sau alte nume, și să facă acel copil, Kumara, ca să salveze lumea de demoni. Și atunci se supără și-l distruge pe zeul iubirii, spre a-l reînvia la implorările a tot ce era viu.

Vă mai dau un exemplu de o recunoaștere din Eminescu. George Călinescu a intitulat un mare scenariu al lui Eminescu „Avatarii faraonului Tla”. O dată va fi un mare film cu aceste avatururi... Povestea se mai poate compara mai deslușit cu „Adam și Eva” a lui Liviu Rebreanu, în care sunt tot șapte avatururi. Descrierea nu este terminată de Eminescu, ceea ce este un avantaj. Este deschis drumul unor interpretări...

Toată povestea asta cu recunoașterea este în fiecare persoană. Știm ce avem de făcut, spre ce tindem, ce tentăm. Adică e bine să reiasă și o ambiție de aici, m-am temut că plictisesc și că o să vă displacă, m-am temut și că o să vă placă. Nu: ideea este că astăzi am venit foarte serios, în fine fără teamă, la dumneavoastră. E prima oară când vin la Interne. Această întâlnire eu o trec pentru mine ca pe o întâlnire serioasă cu Eminescu. Adică eu am venit să fac caz de Eminescu prin Kalidasa. Și de India.

Leela & Shama

Central Man. The Paradox of Heroism in Modern American Drama de Rupendra Guha Majumdar. El poate conferența, preda epopeile indiene, cultura jainilor, artă indiană, artă folclorică și clasică, dramă indiană și universală, Eneida – Virgil, poezie. Engleza vorbită puțin în România, high flying, extended period, a larger audience. Pot scrie și un roman, experiența personală, îmi deschid mintea, pictez. Vrea să stea și-n Europa, după America, în tinerețe. La schituri atunci, mai ieșind la conferințe, ateliere, reading-uri. Ori la Rohia.

Olivia nu se indianizează rău, oltenește, plină de Vâlcea, cu părinții profesori și aniiăștia fără pensie. M-a adus cu riksha umană din Camp de unde cumpărasem henna pentru palmele fetei.

Sarasvati vandana și tot ceremonialul pentru conferința mea aranjată de Ashok. Love and lust, bad things, cu bătaie la Eliade, a uitat lucrurile bune pe care i le-a făcut Dasgupta, l-a primit în casă, shelter, ca Ravana, iubirea e sacrificiu, nu ne putem căsători, ne abținem, nimic de iubire și de fată, accident în viața lor. Aduseși frezii și trandafiri să mă scoți peste Eliade, c-aș fi scris mai mult decât el despre India și n-am făcut ce-a făcut el cu fata, ba încă de atâtea curve acasă, și vrei în martie 3 zile despre mine, dacă mor or something, tocmai în luna nașterii Eliadului.

Ziuă măsurată călcând printre clase în jurul lui Braille-Zahei. Pe Sorin îl enervau indienii, dar pe cine n-a enervat Eliade cu ochelarii lui. Bellow citea cenușii. Maria, că nu mai traduce, că se enervează, că el înțelege, o să mă uit într-o carte. decât să ne certăm. Amartya Sen, cu Nobel, la sala de consiliu a vice-cancelarului.

Vise pe schiul stâng la rece Vârf cu Dor. Trezirea versului din Queens. Jha recitase la ceai la dhabă din Hanuman Chalisa românească a mea. Băiatul lui Rupendra, pe nume Thirtankara, în costum negru, cămașă albă, cravată roșie, cum să stai la Rohia fără el, ai și menajeră drăguță. Vine Vinod. Aflarea maimuțelor, nemandomestică, o familie spre observator, câine alb a le dovedi. Unde ești Hanuman cu armata? Croiam grădina spre comitetul grădinii când se și identifica alergătorul dimpotrivă, Kurup-Kurup.

Fă tu o școală de întâlniri cu India, pe la Craiova, la noi la Râmnic. Mare scandal cu maimuțele contra câine. Se însumează anii în zile. Pas pe viață spre visi în flori la gard, aum pe voce mai rar, iar oom a treia oară om. N-am de ce om-ui cum vrea Ashok. Templul ne năvădește în trecut. Mă văd la jaini de mâine, tot revăd ca la Roma în Udaipur freziile împunse de trandafiri, îmi spun în cap, prof. I.N.C, profs, friends, I have no words to thank Bhagavan and you for seeing you again. I'll speak on Mircea Eliade's centenary in praise of India. I dedicate my speech to the memory of professors Shivaramaya, Sisir Kumar Das, Mrs. Mutatkar. About Eliade, we changed letters in India, with silence over his young experience in the Raj. Some enjoy the end of Eliade, others greet a new beginning of his understanding, kind of justice.

Flowers reached the right place, Vinod. Tu ai arătat locul lui Dalai-lama, în câte orașe, fusese. Krishna Srinivas muri pe 14 decembrie, trimiseși ieri condoleanțe. Te apropiasei de Tambi Muthu, nepotul lui Ananda Komaraswani care colaborase cu Eliade. S-a sinucis la Londra, aruncându-se din balcon de la etajul 7. Sabka malik ek, dumnezeul fiecăruia e același. Fiecare om e dumnezeu, Sai Baba. Toate zeițele vor rămâne puternice, toți zeii, nu..

Dinner la restaurantul Embassy în Connaught Place, cu Shama și mama ei Leela, tot întru Shiv ji asasinatul. Neeru e la Moana, lângă San Francisco, spusese că nu se mai întoarce, are băiat, fată, pian, preferă Chopin. Mai pe plecate din Delhi-ul tinereții, aceeași casă, același oaspete, ori cine știe, next time stay with us in Pitampura. Cât ți-o fi de departe, olteanco, de-ai zis și de stație de metrou.

Rupendra ar veni, invitat de Cioabă. Vinod pronunță Rajsamund și ținusem minte, acum Rajsamand ca pe hartă. ME rece viața de plată cu henna pe o pată, sticluță lui Parasnis. Coșul de flori de la studenți, nu numai pentru bursă.. Vinod intră la anul în masonerie să aibă companie.. Cumnatu-său e, de când știu eu, la loja din Chandigarh (acolo și Kipling?), nu știu dacă nu și fratele din Germania care încă-l bate, parcă ațâțat și de noua nevastă. Le-a nimerit rele și pe nemțoaică și pe indiană, i se pare virginului. Pe taicp-său îl hrănește numai el, la 91, că e din '916, din '913 era Krishna Srinivas. Numai bine de american, parcă ajunsese în fine la dumnezeu. Frumoasă femeia comandoului, leită Sarita Montiel, numai ochi și trup. Altfel, nu pare de glumă cu atâția indieni de ținută în asociația pentru România a lui Ashok.

Eu am făcut caz de India ca un mesaj ricoșat de acolo, poate îmbogățit. Textul abhijnana l-oi fi scris ever pentru a-l citi ieri, nu pentru toți, oricum o palinodie. Nici Vinod nici Ashok nu văd fără ochelari, mai și întind urechile. Loc, noroc, închipuire. Jha, dacă mai am un exemplar din Gramatica sanscrită Eminescu. Vinod că se lucrează numai pe manuale, cărțile mele zac în bibliotecă, să i le fi dat lui. Că să iau și eu Nobel-ul. Păi cine să mă propună. Găsim. Deci India. Dacă merită să-l primesc, da' România, de se mănâncă însăși.

Ashok: cele mai mari culturi ale lumii, indiană și română. S.P. Singh, dacă am publisher în India, și ce mai vrea să vină în România, că mult am mai muncit pe cărți de indianistică, de plăcere, zic, nu să intru în bibliografii, ar vrea să le aibă în biblioteca lui juridică de la Amity.

Amplificarea stopată, și cu studenții de la muzică, aveau examen, am întrerupt discursul, muzică și apoi iar Eliade. Nu mai erau locuri, au mai adus un vraf vertical de scaune, să mai fi stat și în picioare. Aprinderea lumânării (șapte fitile) de moi, flori întâi mie, apoi buchete la lume și Oliviei, zeci, muzica la mijloc, spiciuri și recitări multe după conferința mea, cu adresare către moi – în hindi, careva în engleză din iar zece și a noastră, pe ideea că eu primul și ea actuală. Esha sunase pe mobilul ei de zece ori, o să-i dea cercei să-i aducă Nanei. Rupendra mi-a desenat un portret june.

Nu ajunseră Beteille-ii, Margaret, Nilima, Urmila, tot Leela cu Shama atât de îndatoritoare, thank for good company, nici pentru flori, ne leagă un sentiment-Ganesh, conducând – elefantul, făcuse Shama, are și fildeş, am zis, e god-ul lor, ieșise în cale Dumnezeu (nici o abhaya mudra, Budha, Gandhi). Coșul mare, de la studenții vechi, cu Sharat, Rana, Ashish. Nu i-a obligat nimeni. Mi-au arătat respect.

Seralilor foști rectori, mahări, cum am salvat, cu Sântimboreanu, de la exmatriculare pe Roxana (scrisese în engleză că dă foc școlii și o colegă îi tradusese dirigintei), de mi-a scris mie lungă scrisoare de respect. Le-a plăcut, parcă, lipsa de gomă, vreo naturalețe poetică, dacă nu și țărănească-indiană.

Eliade a venit prea tânăr, eu, gata, și tot revin, lui îi ajunsese, nici să treacă incognito n-avea cum, nici să fi fost înghesuit în ce morală. Toată venirea, mai pe recunoaștere decât fuga de sărbători, voi medita Crăciunul la jaini, mai și gândindu-mă, nici picăturile. Nu m-am uitat la tv, nu în ziar, nu mai am timp să pozez afișul de la dept, al meu deasupra celui cu Amartya Sen (cu Nobel prin mericani). Afișajul îl face și Carmen stil indian.

Abia începe lungul timpului, retimpului indian, în Rajasthan, o să fiu mai atent la respect și de pe acolo, oricum din partea mea. Vinod a fost la primele două conferința Ahimsa, a mai și venit prin Templu.. Engleza va scădea public în India. Religia s-ar schimba, făcea Shama, de exemplu Santoshima, din film, religie, acum uitată, acum Sai Baba.

Când ieșeam din Embassy, Leela, amândouă, dacă știu de Bashan, The wonder which has been India, doamne iartă-mă, în 1977, până să vin, mi-a dat-o împrumut securistul care mă culturaliza, iar după 30 de ani, a, o fi fost la tv, interviu tardiv cu australianul (cât mi-amintesc). E, și Leela mi-a intimat c-a auzit cum autorul susținea schimbarea, exemplificând, ca Shama, cu

Santoshima și Sai Baba, n-o dădea cred de gol că de unde luase ideea, dar că nu e o glumă ci o aserțiune bibliografică. Shama l-a avut, la sociologie, prescris pe Eliade, o să verifice dacă mai e și acum.

Nu stau rău în India. Mă cunoscără mai mulți, pe stat de vorbă și ascultat. Și R.K. Pant a murit, urmașul lui mă așteaptă să țin o conferință la Gandhi Bhavan, a venit, uite, timpul.

Trebuie să feresc henna, să n-o strivesc. China învață engleză, India o fi uitând-o. Contează persoana de față. Cu mărimile, am fi subțiat buzele, pe teorii. Că pe-aici, cu Eliade, altfel, după JNU. Rămâne afișul după mine. Cel rupt de studenți, trăgând de scoci, nu se mai citea, l-am aruncat în cutioaia de gunoi. Hypertextul și noua șefă tot comunistă. Cum că e pe bhâng. Aflase și Lilu de-o sfâșia pe litere. Ne roade rod nerod.. A somnolență, m-oi instala, primele trei nopți trecură, să vedem ultimele trei, sar somn, văd tratak. N-am mai citit imnul femeii străine, de-l recitaseși, Irina.

Dacă nu Lata Mankeshkar atunci cine. Eminescu și proletar, nerecunoștința către Eliade, ce scrisori, tocmai ar fi curioasă securitatea mai departe. Că dacă mă întorc de la Udaipur, dacă plec, mă invită. Îl știau și pe Eminescu cu liber de la Eliade. Care-mi dai lecții despre India pe neve, care și ai luptat pentru mine. Vinod nici armata nici femei. La doctorat că să ia nepoata șefului științific, asta că nu, ăla că atunci de ce să te primesc. Și a trecut viața fără femeie, Tatiana era măritată.

Sardar cu barbă liberă din toată viața. Câte invenții de povești atâtea dinnere, da'și trăiesc Viața afară nu-n zid. Grețuri povețuri, mină și meditație grație. Acum ne și înțelegem pe universitate de peste șapte mări.

Bătrânul Tyagy mă pune pe coperta revitei și o să scrie despre mine în alfabet devanagari. Ok aeroporturi similitudini despărțiri de pământ covârșiri. A numărat, după lunch-ul plătit, 250 mâncători, veneau plecau, ghivece, bambuși, maimuțe. Mă uit în oglindă, îl văd pe taică-meu. Ce-aveți voi acolo la poartă de nu și așteptarea mea. Trei zile indian, încă 12. Amploiați, îngrijitori, informatori.

Taică-tău Shiv ji a stat o lună jumate în bibliotecă în California de i-a plăcut și nu s-a plictisit, ca noi, Shama, în Washington, măcar tu chiar două luni, de spusesei că n-ai fost în America, n-o mai puneai. Un neindian și român ar fi de tine, pe recomandare, unde ne-am mai ține represibilele, știati voi și să vă pupați bibliotecă. S-o asigur că n-am alcool la mână, uite că nu și jainii mă așteaptă, cum îl vom vedea pe Mahapragya.

Cum ai vrea cu nas româno-american, o să-ți recomand pe Rupendra, Luminița. Copiii chiar îmi au frumoasă amintirea. Chit c-au crescut și eu am îmbătrânit. De nu mi-o fi fost frumoasă viața aici, de nu m-ați primit ca mumbayienii pe Rushdie, din trei nenăscut, facem o indianistică.. Ce-ați fost voi copii încă cinci minute, până știm ce poartă Udaipur. La Nandigram, protesteri împușcați. Rahul nu e ca Rajiv, nici Mihai ca Ferdinand. Vorbi cu Advani, prin constituție, suveranitate, socialism, democrație și secularism. There is a knock in your door Mr. Gandhi. There are ancestors of the whales in Kashmir.

Romario prins luând finasteridă, Oiștene. Highest priority, agriculture, education and health. Al 11-lea plan cincinal, creștere 9%. Străinisme (ne)indianizându-se Eliade. Ce nenorocire (ne/re)cunoaștere, că evrei, că indieni, că linearizarea circularității, că sexul june, râsul comunicării la distanță. Oi fi muncind plăcerii continuu, de ce-oi fi povestit foc școlii, cum tot în India, ba în Thailanda, eram când muri Sântimbreanu, după Vulcănescu, la Buzinschi și Ladea am fost la înmormântare. Omul ăsta. Duși Pricop și Tupan. Dublura sării zahărul.

Din ce în ce face lumea altfel, cam din ce se fac copiii. N-am de ce mă emoționa ajungând.. Gange orange. Pluraluri din vremuri în corzi secrete. Pe șterse cu parlament-mamă. Use seat bottom cushion or floatation..Pe cine oi fi enervat, pe mine italienii, familion, cărți de imbarcare la copilul mare în ascunzătoare, urcaseră să coboare, careva decopertare, stau normal la business, să nu-i caute Mailat, că pe Romulus tot îl pierdură altădată.

Vă admiram acum ai Soniei, de când (nu) te (mai) citesc Manohar Joshi. Pe undeva, sardarul fost ministru și poet, Kushwant Singh. Bine c-ajung pe zi, scăpat de tren, încet, între distanțe deșertice, în mină, când în trening cu caiet și foto, nefalnic, băutură și cronțaneală, popor., ăle mai grațioase aici cu muzici jazzoase, since ages, fresh limo, potolul era șervețel.

Elefantul Bholā de 40 de ani a rupt cortul după pereche inexistentă. Vremea împerecherii,

tranchilizat, abhaya mudra. Nu plecarăm și băurăm talassoemia. Zoo tigers kill visitor at Guwahati. Amartya Sen, corporate India should not see education merely as creation of labour force for itself.

Wolf in sheep's clothing. Dublura s-o descrie descriere dacă ne vom arăta pe film, voi mai cu tehnologie, ori vedică, Bădică, fără de daruri primindu-mă la o vreme a mă aștepta. Ne-o împăca la ahimsa acasă, cu așteptări tăiate, trompeto. Cel mai mult purtând cravata Mayei. Adevărat că și data trecută Mahapragya numise România. Unde-o fi și publicația, în ce alfabet. S-or fi ținut conferințele mai în deșert. Mai stați plecarea să încapă lunch-ul, în nici o oră, nimic cinci ore până-n Hawaii. Pe talere de unde și de unde foamea. Între timp toți își vor fi luat cățeii, eu cu elefantul rutologilor. A, Vinod cu masonii lui să mă scoată cu Nobel, la bobea, atunci ca Amartya, pe aici, pe el, iar lăudându-l, doar nu România, cu muzică de la copii. 3 fără 20, tot era în timp la 1.20

probabilități infinite timp capete interschimbabile
cămilele prin bolboroseala odihnei poate mi-arăți
țigani indieni motorul murmură shoe shine
indigo frigul pe unde non-genunchi
vedeți-mă din partea cealaltă
flautul petala pedalează martor
fata se va corolar colora albă
cum ne chemai la spectacole Leela
unul să nu fie fără noi bibliotecaro
zbor de așteptare de plecare pe soare
american cu bacterii și șale galoane
de închipuire pe umerii închipuiților
legătură cu cămilele eu cu thirtankaras
tu Shama îi găsești pe țărani mai ca lumea

Propunerea a fost atâtica, iar tu că mai interesantă Mahabharata decât Ramayana, parcă nu în diaspora, da' m-am expus, Rama-Isus. Muzică mai mult aceleiași neplecări, că n-o fi revoluție, trompetizarea flautului, peisaj ne de pe jos. Dodii și sonante. Nu te-ai urni să nu te dezlipești. Ce mi plăcuse din ce zbor, lunch-ul ne va fi pomană pe neduse. Și ieri pe acum, rice and dal. Kali peste o mie de ani. Shabana Azmi ți-a rămas, știusem, altfel o zi frumoasă, ieri, azi. Cine să ne mai deștepte, camarazi.

Voi fi și verificat spusele timpului de vă duceți și la întoarcere tăvița pe vege. Mă simțeam socru, ce mai încolo, nu eram al singurătății maimuțelor. Ai înțeles noutatea poeziei mele indo-române

Și Shama s-a plictisit în Washington. De-aia fac băieții ăia războaie. Watergate printre Gemeni. Neeliadian, abia sacralizare. Atunci, nu l-a omorât nimeni pe Christos, nici la Auschwitz, și Longin sutașul ce să se mai fi convertit, ca mai târziu ai lui Cervantes.

Potol din greu, de cât ni se făcu prânz așteptarea, iar și lămâioară să ne fie zboară. Ultim nonvegi, pui, nu vii, s-o face găină cocoșată, discriminare foamei albe, nelustruită de perii cerșetoare, mi te-aș mai reclama la căpitan. Nu i-o fi plăcut de ochii mei, ai tăi, Vulcănescule. Ai povesti ce n-ai mâncat și duhnea de la alții. Ciorbă de burta ta în amintirea vitaminei B, adică pentru toți și nu pentru mine, să i-o arunc în față, s-o pieptene. Nici cu semnul n-o ajung de frumoasă, ori oi fi depășit vârsta Eliade.

Îți permiteai la douzeci de ani. Și uite că aterizăm la geam. Țștia înfulecă. Râdeți, vitelor, taică-meu să vă înjure. Venise cu altceva, s-a întors. Nu-ți mai caut furculița coborării. Lingură, iaurt și dulce după. Am dat pe gât neempatie. Ne-am săturat. Trageți speteaza. Cu scuze, de-aia scrisei. Asta o fi indologie încă admirativă. Bani pe deservicii, când colo urale. Rămăși amabilitate. Ce să mai vin la Amity. Food-furie pe farfurie. Merge muzica nepieptănat. Schimbări de forță în rotire verde ești, pământule. Te luai de păr ghitară, alb de albăie.

Rajsamand

Îmi spuneai de yoga lui de tânăr. Mauli, acum Natwara. Raja Khan se însoară în februarie pe cântece de Margareta Pâslaru. Iubește-mă mereu.

Ajunserăm și-n Rajsamand, to be known through the Poems from Rajsamand by yet another poet. Verdeța deșertului din împrejurime, din vale, papar din Bikaner concurând nisipul ce te îngroapă. Vedere, pe vară, atât de încinsă. O luarăm prin sărării neferentare, apoi în vârful dealului, pe malul lacului. Cum om coborî în mina de marmură, ce cupru, chiar alb-alb, neaur-aur.

Mă lăcuiesc. Palat și asceză. Domnul Lal ne luă pe terasă, cu luna drept în creștet. Suntem trei. Bernard Edward Meyer îl portretizează cu persoana lui de 70 de ani pe Mahatma Gandhi. Și Venus, cea mai. Meyer că de ce cea mai. Că Eminescu. Qutzalqoatl.

Mă adusesse Raja Khan pe muzică pâslărească-simileată. Cum am ajuns, un urs indian, cu ochelari negri-pal, nu sunteți domnul Gandhi, ba sunt domnul Gandhi. Amfitrionul, L.S.Gandhi. Vorbeam și apare înalt, chel, Gandhi American, romano-catolic, căsătorit, închis trei luni, divorțat, trei copii, un nepot de zece luni. C-a trăit viața lui Gandhi și indienii îl porecliră Gandhi al americanilor, adică nu Martin Luther King, nu Eliade, nu hippișii.

Chiar acum un turbanard condus , atingându-mi genunchiul, produse lapte cu zahăr și spiritualitate. Praf te fac, nu te cerșesc. Chiar în deal, în partea lor nu se pescuiește. Lapte da, ouă nu. Cu apa lângă mine, mă voi chiar poetiza. Voi tălălăiți, eu o să mă apuc de scris, ce credeți. Americanul n-a scris nimic. Are acum un disc de 149 pagini, îl citește Gandhi și poate îl traducem și în românește, dacă ni s-o părea – încă un scandal, cu voia lacului.

Pat fără saltea. Papar din Bikaner. Sabji, chapati. Toți le însăilăm, pe-aici deșert ce-om afla, ce-om nota pe loc, n-o să dea bine. Laptele lor de vacă sfântă. Aștia vorbesc afară ca reparatorii din tinerețe, de la Guest House, deși cântau noaptea. Lucru spre spiritual. Vedem. Jaini, gandhieni, alții, eu eliado-gandhian.

Abia aștept clătirea yoga, ca alte dăți, în treacăt. Cum că Zitba tot drogată. Ne-o veni rândul caste.comunist-kerale-bengaleze. Vor fi 4, cu mine 5, în camera 13. Meyer în 12. Câine pocnit marțial de copilul ospătar. Șobolan negru de neucis. Ahimsa. Țala, nimic. Vom preda non-violență în Europa, via români și americanul.

Indienii n-au egal în diversitate spiritualizabilă. Scăpați de stradă, dați în templu, și nu cu aarti la tv. Lux la Rohia. Aduci un scaun, te sui pe el, n-ajungi, îmi muți pantalonii, îl pui peste ălălalt, te întinzi să-mi pui mie bec roșu, ca de tractir, să-mi facă somnul clientelă. Teatru cu voi, non crăciunian, cine știe, al nisipurilor. Cică ar fi vibrații speciale aici pe deal.

Nu ne putem picta cu aceeași pensulă. Anca e în tithankar. Precum Kali în apokalipsă. Va fi timp, va fi ahimsa. Azilanți colinari pe lac sub lună.

Regia conferinței mele cât să mă scoată ca pe Vivekananda la Chicago, pe tema aoleu, ce ne facem fără indieni. În scenă, Dragoș Pâslaru la Frăsinei, eu aici, Irina la Rădești. Planul e să prindem răsăritul soarelui. Șobolanul mă mângâie Kremlin. Metoda Eliade e prea tinerească. Sanyasy.

Euforia tăiată de tortură sonoră, nici o milă, nici o înviere, în 13 numai holocaust, ce Cleveland, ce Olympia, ce apă caldă, ce arest anti-catolic în America, aici se ispășește cu ureche extinsă la tot corpul, timpan melițat, căzănit, bumbăcit, cositorit, auzi câinii luminilor, neliniștea sclivisirii din ciocan. Și mai sunt 2-3 ore până la pașii răsăritului. Hobbiți de viță Rajasthană, din Hobita. Marmoreeni fără milă de Mayer, că mie urechea mi se pisă, ah mina, peștele ferit de nemăncare, silue, netezește, sparge, de unde, meșteri de adân, hefaistoși, asuras, de unde, treabă de nopate, zahei ocași, nebrai-nebrailles-nebrăili-nebrătei, fasonatori ai infernului, muzicanți din ciocane, ferăstrae, scoabe, kababe, kalimere, asurzitori de ziduri pentru viitor, ce să fi dormit să ai de unde te trezi, și frigul să nu se nisipească, recele deșertului îl crapă, ghețari așchiați căldurii globale plus retorica fiecărei batoze bildingare. Vom uita, Bernard, noaptea asta, și ție ți s-o fi luând de cartea pe Irak globalizat. Ne obligăm din toată amintirea liniștii, alt chin crengist să nu-l povestim de va trece, de ne vom strânge țândările urlate în audiție, tăietori de timpane, fărâmatore de oase, să te auzi rumeguș de monoliți, pe femeie, rade ea prima, înconjur fain, neunda frigului,

conversația de după Ibsen. Rupendra cu Arthur Miller, nu mai ciocăni constructiv. Personae sub bățuci. Vă trageți sufletul să-i însărsănați pe-ai lui Ravana. Ne recunoaștem demoni zvârcolindu-ne în zgomot. Rebântuitor, scrijelare holistică în auz, violența asurzirii constructive, după cașerarea câinelui. N-ar ciocăni atât nici aurul nibelungilor. Încet, din ce în ce mai iute, pe ritmuri, replicativ, hoardă, netezire, dinspre lac oarece urlet discret, gen coiot. Cu cât va fi construcția mai ciocănită noaptea asta, cu atât mai tranșați pe surzenia neadormirii pavloviene, auschwitziene. Mayere, ne conturnăm, abia vom spune că n-am putut dormi de muzica ghilotinelor, ciocane și ferăstrae wagneriene. Creieri loviți de copită în deșert, ritual primirii în sfârâmare sonoră.

Aș fi la 1907, confundat cu un arendaș, în furcă, în bătă, în montaj. Până la urmă or fi tăcut. Să fie șase. Intonează imamii rugă. Ne întrec, întorc răsăritul îngropat nemarmorei temporale de o noapte. S-ar putea să supraviețuiesc, nici așa religios, nici eliadian, ținând-o pe a nimănui. Bine că mai trecu noaptea, muezine, de te audiai dimpotrivă, de sus, de la jaini, nu de la El Axa. Lal te numise Diwali, orașule noaptea, nu de-o zi, de mereu. Dritirashtira was blind. Numai jainii merg în rai. Meyer n-a mai putut dormi după ce s-au oprit ciocanele. E surd. Cărămizile bătute, lemnele ferestruite, vorbele desticluite, stivele destivite, noaptea zidului urzită-surzită.

Glend înscrie palatul păcii la ONU. Nu se știe dacă vine și acum cu tinerica, l-o fi lăsat, o fi lăsat-o. Cum se nimerea în costum și cravată, eu în treningul neadormirii

Achaya Mahapragya ne-a primit pe Meyer și pe mine la reședința lui temporară din Rajsamand. Era înconjurat de sadhus și sadhis. Atinge-i piciorul, mi-a recomandat una acid. I l-am atins, România? România. Am vrut să-i ofer un mic prosop românesc, vârgat, aceeași că nu, nu e alb. Da, am spus așezându-mă, și Kabir tot alb. Eram feștelit. Culoarele caracterizează și oamenii, am perorat, fiică-mea se teme că viitorul ei soț e alb, când colo e culoarea cea mai puternică, aveți dreptate. Am marșat ambalându-mă, am întrebat în România despre ahimsa și psihologul Ioan Ciofu, care se ocupă de numărul de aur, mi-a spus că ar fi dezamăgit dacă pe stradă unul ar izbi-o pe fie-mea și eu n-aș reacționa. Ei, atunci s-a băgat Mahendra, că trebuie să ai putere interioară ș.c.l. Albastru alb și roșu nu. Piciorul gol și, după, în șoșoni frez.

La computer, dacă am scris textul, păi acum. Se apucă, nene, Bernie să povestească el la ai lui, ca Mob, la mulți. Și-oi fi și primit.

Dragilor, vă pup din Rajsamand, 70 km de Udaipur (unde m-a așteptat la aeroport un taxi, șofer musulman, l-am cadorisit cu cd 1-2, de-a pus și juma de drum Margareta, face nuntă în februarie și o să pună și atunci, că muzică românească. Aici e un institut/academie jain(ă), se lucrează la o văzoaie cu 25 de cercuri crescătoare, pentru 25 ani.

Tocmai fuserăm primiți de Mahapragya, vrusei să-i ofer un prosopaș, săriră maicile că nu în culori, numai alb, și-l băgai coadă între picioare. Dar îi povestii câte ceva, și cum dintre culori – a scris o carte despre ele în hindi -, Victor s-a nimerit alb, a mai tare, că te face fearless, bravo Victore, victoriosule, în gând.

Noaptea n-am dormit că se zidește o casă zi și noapte (să nu se dărâme, da' ne-au dărâmat pe mine și pe Gandhi al nostru, că ăl mare, Gandhi, unde pune capul dormea). Fostul popă catolic, arestat după ce se și însurase, n-a auzit de Mircea Eliade.

Da, alaltăieri conferința mea despre Eliade, ca lumea. Am aprins lumânarea. Buchete, Leela, Vinod, Rupendra, studenți vechi și noi, cu Olivia, mulți scriitori, avocați, universitari, Bathacharya, mama colegei Nanei, unul de la italiană, s-a povestit de Alhuwalia, că mă lauda. Ashok a numărat la lunch, când a plătit, 250 de inși prezenți, cu du-te-vino cu tot (aici, în Rajsamand, vor fi 300, așteptați 20 străini, 2 am venit, Bernie cu mine, am face bine să ne colindăm cât se dă el de Gandhi și ce bulă e – acum scriu în caiet, ceea ce el nu face și-și dă drumul pe net.). Leela m-a invitat la dinner. Seara, cu Shama m-au răpit în Connaught Place, la Embassy, și am bufat clasa I, kebab, pește, nan, ananas, conversație pe cinste, voi lipseați și vă înghit în sec porția.

Deși nu prea dormisem azi-noapte, ziua a început cu văzutul răsăritului de soare, de pe terasă, lângă lac, apoi la Mahapragya, care curând s-a adresat la mii de oameni sub un vast cort, pandal. Le are, cu aurele și harisma, maici-sadhis înconjurându-l și sadhus, toți cu plastic la gură, vorbind în consecință. Eu fac mult caz de ahimsa pe la noi, cu Eliade întâi și, probabil, eu al doilea.

Facem școli pe chestia asta, via ONU, nu stai de vorbă.

N-am prins poza celor de la Id, într-o piațetă – și ei tot în alb, da' ce-aveți, fraților. M-aș pripăși pe acolo. Și coborârea în mina de marmoră. O laudă Gandhi din Jaipur pe croațiană, numai acum nu vine, cum i-aș fi luând eu locul, cineva cu Europa. A, am fost în trening la Mahapragya, în papuci. După ăl mare, am seminarizat cu al doilea, nu se scapă ușor – învățecuşuri de indianități de export. Uite cât mă ține americanul out (of computer), tot pe așteptate.

Am stat în avionul din Delhi peste două ore până să plece la Udaipur, zborul doar o oră, cu lunch, nu ca la americani, foame. Mai termină, măi Berni, nu cumva înjuri, de zidari, ce-ai visat, ce te crezi, cum salvezi lumea de Vietnam. În pușcărie putea scrie, dar n-a făcut-o. Nici nu știi dacă te mai transcriu. Scrisul acum e cât de cât. Bat ăștia de-am fi și noi cărămizi.

Noi am venit pentru Mahapragya, întâmplat aici. Cum scriu eu, scrie și el. Și începuse de un timp. Feăstrău în loc de apă. Trec ele zilele, e-a cincea și-n afară că primesc în oase-măruntaie tesle, barde (cântă), ciocane, ferăstraie, mă albesc jain copilăriilor. Mob, la 70, nu cheleşte, să-l joace pe Gandhi, Vivekananda a murit la 38, el are deja 43 să-l portretizeze, poate pe Subhash, la bobeață, ar vrea el Mountbaten. Mă tot îndemnați la rest, a scăpa. Scriu de sus, până ajung mă mută. Aud numele România, cine s-o vrea. Cumva în Rajsamand veni rând bun acelei țări, că americanul se rebelează nemțește. Om clama ahimsa complementar, pe aceeași neșansă.

Eu am introdus aseară pe Martin Luther King în discuție și azi îl vindeai și tu. Că se ocupase de rasism. Antisemitismul nu ține de rasial, ci de etnic. Între albi. Ți se crede în biserică ori în sala de tribunal, la divorț, ori în jail (temlu-i zise Gandhiji).

Negii să mi se spargă. O să am și de citit, nu știu dacă de răspuns. Colinde șiroaie acolo, aici ciocane. Auzi aum. De-aud o muzică nu-mi pare rău.

*

Ce bine că vorbești italiană. Am devorat Roma, vă pot devora și pe voi. Lui Jeremy i-a povestit un hasidic singur în sinagogă, pe la noi, cum le pune cărțile la morți, să le citească. Blaga l-a văzut pe Gandhi, eu pe Mahapragya. Căruțul lui sfințescu se duse sus. Raj Nagar plus Kankroli egal Rajsamand. Thomas, geamăn și el. Rudi a pus poze nud în cartea cu jaini. Eu voi face poeme jaine, chiar în al treilea roman, să umplem peste eliadism. Lumea la swami. Aj bahut anuvrat.

Wande guru waram! Întruparea nonviolentei. Să ne vadă față-n față, amne samne. Regenerarea omenirii. Ahimsa, comitere individuală. Transformarea societății prin mici jurăminte, anuvrat, din sat în sat, din oraș în oraș. Cap religiei jaine, dar ființă umană. Știința trăirii. Chibzuită fericire. Lumea nu poate fi în pace fără ahimsa. El nu crede decât în umanitate. Cinci noțiuni ale infinității. Economia nonviolentei. Poeta Veena Jain urma să recite la invitația și pe timpul unei părți din cuvântul meu, acum mâine, ajungem tot la trecut violent. Namō arahanta.

Studentii merg în viață fără job și mijloace de existență. Persoanele mai educate pot face mai ușor crime. Ce nu pot face analfabeții. Hai la conștiință, nu te atașa emoțional. Inventez un poem jain nud eliadian linga primind floarea ahimsa nemai descenușare copii reviolentați de dorul Indiei. Poemele mele jaine din Rajsamand călătoresc pe sub discursuri. Omul se naște nonviolent. Circle round for freedom/Circle round for Peace/For those who are in prison/Circle for release. Ne cântarăm de Natale din creștinii dispăruți ce ne doară din chintale.

Ahimsa-isihia. Ce zic la atâția oameni, lui Mahapragya? La infinituri jaine, coloana lui Brâncuși, piesa lui Eliade, Rudra mantra. N-ajunge. Eliade a adus yoga în România, cu ahimsa, Gandhi ante mortem. A fost Codreanu un gandhian? După tânărul Eliade, da. Asasinat, ca însuși Gandhi și mai târziu gandhianul Martin Luther King. Mandela a scăpat cu închisoarea și dezalbirea conducerii. Eliade e asasinat cenușă. Mahavir, Buddha, Isus. Colind mulțimea ahimsa. Nu ciordesc infinitatea de la Thomas, că el a citat jainii, eu pe Brâncuși-Eliade. Colindul cu eliberarea prizonierilor ni l-a cântat hindusul de față și cu femeile italiene. Mare lucru să fii cu oameni

cumsecade din tot altă țară. În fața unei personalități spirituale, simți nașterea omului, a domnului.

Dulce bătrânețe neînfometată, amară foame neîmbătrânită. Foamea ta să hrănească sătui de sărbătoare. La animale, energia se mișcă orizontal, la oameni vertical. Toți semănăm cu Gandhi. Eliade, cu stânga pe chelie, face yoga, hai, bre Mircea, prea le ținuuși, le făcuși, de te lovesc toți. E galbenă coperta, de-aș minți-o de albă, lui acharya i-aș arăta-o.

Copii yogini se iau la pumni om shanti. Peste-al nostru acharya cântecul jain colindul scie-l mă pe englezește să-l citești chiar de Crăciun. Vorbii la mii. Anunțat cu minut înainte. Pe Veena n-o mai văzui. Ideea cu foamea sărbătorii fu a mea. Lauda lui Eliade și a Indiei.

Ne-om da drumul din lanțul trupesc într-o cădere spre India. Dumnezeu se naște în Rajasthan, să-i cântăm un ghazal american, coreean. Tot în Rajasthan jainii pe deal cu Bhagavan Mahavir. Mușamaua strofei pictate nativist. Rătăcită cruce în naștere.

M-am spiralat pe lângă un zid, angrez, angre, hello, din case, copii, o fi vreun blajin, din câte depărtări să auzi lemne nonviolente neluate foc sub mortul ce mă aflui în plină viteză, săriți. Stai în scaun călușel de repetiție, nici un cal, scroafe ascuțite, vaci. Puber pauper. Christos jain, cirac lui Mahavir fără nunți.

Ce să mai străbați și cu gândul prin lume trebăluind în soare prin Rajsamand. Sunt un jain, o trestie vegetariană pascaliană în cruce cu mine însumi la naștere.

*

Abia se înființă nebunia-lacrimă. Thomas făcu cercul. Fiecare ceva, eu cântai, Astăzi s-a născut Hristos, Mesia chip luminos, Lăudați și cântați și vă bucurați. Toți pe Dumnezeu, cu amen, cu namaste. Jesus, the greatest embodiment of the non-violence, L.S. Gandhi. O lacrimă de-a Platei, Elisa, ikbaneza, indoneziano-australianul Effendi. Cercul omenirii-Crăciun în auditoriumul Palatului Păcii Copiilor din Rajsamand pe deal mai înalt ca Golgota. Thomas făcuse rugăciunea. Subhash – om, shanti, om. Tamilezul, să-i scriu de Dragoș Pâslaru (facem mișcare, acum ori mai pe urmă). Ce biruitor creștinism, la o adică. Ce zile ne-or mai veni după naștere, în atât adânc. Educația yoga, Mirceo. Nici asta nu e de Diwali. De rugat ne rugarăm la lacrimă. Acum plictisul. Mă scăldasem și pătura yoga numai praf, cenușă în cap, Eliade, nu mahapranam.

Mult m-a potrivit o soartă, mamă moartă, m-a născut creștin în artă. Culoarea e în orient, linia în vest. Ne culcă pe ureche. Mă tăvălesc în nisipul verde al deșertului. Mi se bulboacă sângele. (N-)am de murit. Crăciunițe-ahimse. Îl salutași pe Hristos frățește. Nu ne pare rău. De bine ce ne pare, o lacrimă. Vieți zidite în ce alegere, tolerantă, purificatoare, ahimsa. Cu Mahavir cunoscându-mă, cu Isus născându-mă, crucea așteptând-o.

Acharya Tulsi a recomandat să nu se aplaude, că sunt microbi în aer și pot fi uciși. În schimb să se ridice mâinile, copaci răsfirați rotindu-se în aer.

*

Ahimsa-Memna/Miorița, Spațiul mioritic, comparația cu Mahabharata. Colind de crăciun. Mama, maica Domnului. Deal-vale, troheu-anushtub. Violence of man against god. Hyperion. I belong to Jain sect.

Mahapragya primește în camera 13, unde dormisem sub decibeli. Sadhus. Intrați care n-ați fost. Măturați desculțenia. După Thomas, cu policolor, îi ofer și eu dar galben, Cenușa lui Eliade. Primește. Alb? Îmi dă voie să-l traduc. Mă face ambasador ahimsa pentru România/Sud-Estul Europei.

Manoj, din Hyderabad, vrea literatură română (ascultase Miorița-Ahimsa și fusese la worksop-ul meu, primul, nu și la al doilea). Să se intereseze de Prabhu Vydiyasagar Dyal, să-mi spună și mi de amintirea lui postumă, dacă se face ceva, semnez și eu. I-am dat Cenușa lui Eliade și ultimul prosop. Musulmanul fundamentalist din Sri Lanka a vrut documentație Miorița, i-am recomandat Mircea Eliade, The Vanishing God. Fusese în Bulgaria și Ungaria.

Zalmoxe și Isus, cu ahimsa, ne făcură pe daci/români prea ospitalieri cu invadatorii. De ajutor fir-ar India. La ieșirea de la Mahapragya, Thomas că face masă rotundă la Atena, să mă duc și eu, că el e eretic, că n-am să-i dau o carte cu Eliade, o văzuse la Mahpragya, a fost ultima, i-am zis, adevărat.

Muni Kumar Shrman fu benjaminul. Întrebase atât de senin unde e România. Are vecini

Bulgaria, Serbia, Ungaria, Ucraina, Moldova. E lângă Rusia. Rusia e și lângă India. În Rusia avem 25 campusuri, și în Moldova. Ce țări sunt în Europa de East? I le spun, România e a șaptea din Europa, până intră Ucraina. Bine, ești ambasadorul lui Mahapragya în România. Se cucerește lumea nu știind-o.

Cred că îmi sunt încurcate și orele. În orice caz, e nor. Sunt primul afară. O fi în 28. Fac revelionul de unul singur în camera 13.. Ulița spre palat e abruptă, cer scuteriștii de zece ori mai mult.. I-am zis în '77 unui yogin de Eliade și e l m-a întrebat, which swami. Aseară, dându-i lui His Holiness pe Eliade, nu l-a mai refuzat la culoare. Ce faci, iarno, nu mai arzi? Pe prânz, în yarzi cu barzi. Ultima yoga, cel puțin. Secret India, 1934, Paul Brunton citat la meditație.

Blajinii sunt jainii de se știau yoginii pierdui cu versuri crinii. Am greul subiectului pe nebunia sectului. În tradiția sud-indiană, dacă moare soțul unei femei tinere, primul bărbat cu care are voie să se căsătorească este fratele mamei, unchiul ei. Nu și în nord. Apropo de diversitate și relativitate. Tradiția religioasă îți arată calea spre fericire.

PAPER

GRS Dept.Delhi University Papers Session February 2003

Dr. George Anca: *End-Beginning in the books by self*

End: Sa nu le spun lor Omoratorilor / Tell it not to Killers (*Dodii 18-58*, 2003, p.488.

Apokalipsa indiana VII/Indian Apokalipse VII)

Beginning: stiam unde merg dar repetat intrebam care e drumul / I knew where I was going but repeatedly I asked the way

E: 2002 tocmai scriu la cartea La Gioia/2002 I am just writing to the book La Gioia (*La Gioia*, 2002, p.189.Apokalipsa indiana VI/Indian Apokalipse VI)

B: Inapoi, Aticus Sanatan, ai spus ca ai 63 cum ai fi zis 23/Back, Aticus Sanatan, you said you are 63 as if 23

E: viata din nou pe margine de ou poveste jungla lume lunga latul orizontului dorurile Pontului /life again on egg's edge tale jungle world long horizon broad Pontus longings (*Sanskritikon*, 2002, p.497. Also: Gyr's 'I have remained under Troy's walls', p.525 and letter from Satya Vrat Shastri on the back cover. Apokalipsa indiana/ Indian Apokalipse V)

B: sub invitatie pereche in casa de primire scap intr-o lada/under invitation pair in reception house I escape in a chest

E: It should all be typed out in a week or two and then? off to find a publisher. (*Frica de Orient/Fear of the Orient*, 2001, p.237. Apokalipsa indiana II/Indian Apokalipse II)

B: Saluti da Napoli, Pasqua, Pompei, o ora si la teatru./Saluti da Napoli, Pasqua, Pompei, an hour and at theatre.

E: lancezise pentru ca isi daduse drumul/he had languished for given way to self (*Buddha si colonelul/The Buddha and the Colonel*, 2001, p.202. Apokalipsa indiana III/Indian Apokalipse III)

B: 16 august 1991, Otopeni,ora 6.30. Din cauza conditiilor meteo la Moscova.../16th August 1991, Otopeni, 6.30 a.m. Due to meteo conditions in Moscow...

E: mereu amuteam, orbeam, de-o nostalgie tampita, ca n-o s-o mai vad de bine ce n-o vedeam, o revedeam./I was ever hushing, blinding, by a stupid nostalgia I wouldn't see her again as long as didn't see but saw her again.(*Furnici albe/White ants*, 2001, p.280. Apokalipsa indianaIV/Indian Apokalipse IV)

B: Sa fie zece ani de cand intre sonetul de mesteceni si izvorul Eminescu.../Some ten years since between sonnet of birch trees and Eminescu spring...

E: Muta lui marmora din negrele firide, umbra lui mistuindu-si-o in umbra eterna a codrilor negri, visul de aur al iubirii lui eneadum genetrix, ma beaute, chipul sfant al celei mai frumoase femei de pe pamant – i-l vor visa chiparosii 'cu ramurile negre uitandu-se in jos'/ His mute marble from black recheses, his shadow consumed in eternal shadow of black woods, the golden dream of his love eneadum genetrix, ma beaute, the saint face of most beautiful woman on earth will be dreamt

by cypress trees 'with black branches lookind downward. (*Baudelaire si poetii romani/Baudelaire and Romanian Poets*, 2001, p. 255)

B: Privirea in timp asupra creatiei baudelairiene, portretizata alegoric, ar avea, fatal, toate fetele creatiei insasi, de la mirarea copilareasca, pana la masca de vapori a strigoiiului./The time outlook on Baudelaire's creation, in an allegorical portrait, should, fatally, have all faces of creation as such, from child wondering to ghost's mask of vapours.

E: You are Boston I am Edgar Poe (*Poeston*, 2001, p.192)

B: Hynes consortia unallocated prieteni si avocati nealocati Prusak Billington Iaszi/Hynes consortia unallocated friends and advocates unallocated Prusak Billington Iaszi

E: even not recognizing me you may have stayed in Trinidad in the strange forest like people (*Mamma Trinidad*, 2001, p.157)

E: Este, mai degraba, probabil ca diferitele secvente ale populatiei de rromi se vor dezvolta in mod independent./It is more likely that the various segments of the Rom population will evolve independently (*Toward a L.M.C.Gypsy Library/Spre o biblioteca romaii L.M.C.*, 2001, p.74)

B: Pregateste-te sa traiesti in Trinidad/Prepare yourself to live in Trinidad

E: culegatoarele/the gathering women (*Sonete thailandeze/Thaiandese Sonnets*, 2000, p.217)

B: domnul cand ma inchinam si nu mai ingenuncheam/god when I prayed and didn't kneel any more

E: o roata de bicicleta pentru fiecare umbra de pe lume/a bicycle wheel for any shadow in the world (*Orientalpoetica*, 2000, p. 312)

B: scrie-ma noaptea pe trecute/write me over night en passant

E: the Thomas Crown Affair film back 68 miles west of Erzurum (*Malta versus Trinidad*, 2000, p. 76)

B: murind cu moartea lui Kabir inainte de moarte nemuritor / dying with death of Kabir before death so immortal

E: Perhaps, today urban anthropology, also as human geography, is more and more what previously used to be "the other", "le bon sauvage", and, somehow within selfanthropology, meant the village; yet in the twentieth century poet Lucian Blaga is immortal by saying, "I believe eternity was born in the village" (*Asian Temptation*, 2000, p.18)

B: The author used to write 'anthropological poems' in the cities of IUAES congresses he attended – New Delhi, Zagreb, Lisbon, Mexico, now Beijing.

E: Following is the half diaspora based on visual insideness insightful as it happens (*Waste*, 1999, p.126)

B: parinte si persoana am auzit-o plansa/father also person I heard her weeping

E: Daca tu ai fi sotul ei, visul i-ar fi actualul sot/If you would be her husband, her dream would be her actual husband (*Pelagos*, 1999, p.178)

B: Dincolo incepuse agitatiea obisnuita si careva, cam de serviciu, mai chema la ordine, pe soapta si zgomot – haideti, haideti, prezentarea o sa inceapa acum/In the other side, usual agitation had started and someone, servicelike, still called to order – come on, come on, presentation is starting now.

E: 20 years of the author's experience with IUAES are acknowledged as a chance between counter-culture and ecology of survival. (*Sub clopot/Under Bell*, 1998, p.333)

B: Parpagai: (publicitate) editia 666 irod iord(an) iuda aiud/Parrot: (publicity) edition 666 irod iord(an) iuda aiud

E: Vetii urmari de-acum Maica Medeea la Pa(ri)s./You will follow from now Mother Medea to Pa(ri)s. (*Maica Medeea to Paris. Apokalipsa indiana I/Mother Medea to Paris/Indian Apokalipse I*, 1998, p.208)

B: Memoria profunda medeica te lasa intr-o sanie care existase si-ai uitat-o in afara visului – Medeea-Moira./Profound Medean memory leaves you in a sled which had existed and you forgot it out of the dream – Medea-Moira.

E: the pillar Basarabia bar bar bar carribi carribi infiniternal beings in mahasamadhi. scaffolding. 17 cells (*Lumea fara Coloana lui Brancusi/The World without Brancusi's Column*, 1997, p.33)

B: Buddha culcat./Buddha lying.

E: capul unui profet pe scara de la Shantiniketan/the head of a prophet on the ladder from Shantiniketan (*Ion Iuga in India*, 1997, p.48)

B: Prof.Rao, dimineata asta, pe Chatra, unde isi facea plimbarea cu Snoopy, s-a multumit sa-mi lamureasca intrebarea de aseara, de la Ashoka Hotel – nu era atat a noastra, cat a nordicilor celorlalti, abandonati ambiguitatilor, poate necesara pentru intelegerea lui Shiva-Parvati, reprezentat atunci, in Kuchipudi, de Raja si Radha Reddi – ce este Tilana?/Prof. Rao, this morning, on Chatra, where he was walking with Snoopy, simply cleared the question of last evening in Ashoka Hotel – it wasn't as much ours as of other northerners, abandoned to ambiguities, perhaps necessary for understanding of Shiva-Parvati, represented then, in Kuchipudi, by Raja and Radha Reddi – what is it Tilana?

E: Schita din urma cu verva unui monolog satiric (bhana) se si incheie cu o dedicatie 'parpagaiului', pasare bine instalata in literatura sansacrita, aici lux de inport./The last story with zest of a satirical monologue (bhana) ends by a dedication to the 'parpagai'/parrot, bird well installed in Sanskrit literature, here luxury of import. (*Manuscrisele de la Marea Vie/The manuscripts from the Living Sea*, 1996, p.106)

B: Vorbim de unde am ramas, o data la sfarsitul plachetei *50 doine lui Ilie Ilascu*, 1994, (Death Employment), a doua oara in continuitate cu hermeneutica (incipienta) a poeziei intemnitare si exilate (*Haos, temnita, exil la Eminescu, Cotrus, Gyr si Stamatu*, 1995)./We speak from where we remained, once at the end of booklet *50 Doinas to Ilie Ilascu*, 1994 (Death Employment), twice in continuity with incipient hermeneutics of imprisoned and exiled poetry (*Chaos, Prison, Exile at Eminescu, Cotrus, Gyr and Stamatu*, 1995)

E: Together-You never go away we are one in our other and all is Om. (*The Buddha*1994, p.187)

B: Your four lines of scribbled letter cum your peace activist Newsletter plus a copy of Dr. Pavao Rudan's letter to you and review of two of your novels "White Ants" and "The Buddha and the Colonel" received today evening as a happy surprise.

E: Eminescu's "Prince Charming of the Tear" inspired my 1970 novel *Eres/Heresy* which ends by a hallucinatory dinner – eating anything around them, earth, embers, clouds – O sacrum convivium in quo Crsitus sumitur! (*Indoeminescology*, 1994, p.283)

B: Mihai Eminescu (1850-1889) is the greatest mind of the Romanians (Titu Maiorescu), plenary man of Romanian culture (Constantin Noica), a feeling which gives the measure of spiritual powers of one people (Zoe Dumitrecu-Busulenga), often compared with Homer, Kalidasa, Shakespeare.

E: Only she will not follow her own romanza towards promised movies-studios, at other thousand miles, in triangle, far of capital, Rob, anthology – "Tender, semi..." (*Parinior*, 1982, p.138)

B: Three minutes...Four...By my watch. I love you.

Notes.

Priority is given to the end followed by the beginning, to 'Indological'/India inspired books (less those written in India between 1977-1984, those before that - not available with author returned after 25 years to teach again Romanian in India – yet I remember the beginning in *Poemele parintilor/ Poems of the Parents*, 1976: Imi scriu in fiecare zi cartea/I write everyday my book - and also some forgotten in Bucharest e.g. *Balada Calcuttei/The Calcutta's Ballad*, 1999). If the theme of list can be recognition (of mother, of poet, of own works etc.) – when only English e-b's are recorded that is the original language or translation from Romanian -, a random manner of acknowledging Romanian reading sentences in Romanian class of Indian students is supposed. Other comments on quoted books by self may have points in literature, applied linguistics, education, anthropology, including scope of Romanian language in India and of Indian languages in Romania via creative writing.